

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VZDĚLÁVÁNÍ ZÁKLADNÍCH SLOŽEK IZS V OBLASTI
KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ**

Autor práce: Tereza Polívková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Pešek

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Tereza Polívková

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jiřímu Peškovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také děkuji své rodině za podporu a umožnění studia.

ABSTRAKT

POLÍVKOVÁ, T., *Vzdělávání základních složek IZS v oblasti krizového řízení*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Pešek

Klíčová slova: základní složky IZS, hasičský záchranný sbor, krizové řízení, JPO, JSDHO

Bakalářská práce se v teoretické části zabývá popisem základních složek IZS a jejich vzděláváním, především se zaměřením na páteřní organizaci, kterou je Hasičský záchranný sbor České republiky. Dále se zaměřuje na odbornou přípravu příslušníku HZS ČR k řešení mimořádných událostí a krizových situací, na vzdělávání JSDHO v oblasti krizového řízení a řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, organizaci vzdělávacích kurzů a dostupnost pro členy HZS ČR a JPO. Praktická část zahrnuje dotazníkové šetření, které se zaměřuje na vzdělanost příslušníků HZS ČR a členů JSDHO. Výsledkem praktického výzkumu bude zjištění slabých a silných stránek systému vzdělávání HZS ČR v oblasti krizového řízení.

ABSTRACT

POLÍVKOVÁ, T., *Vzdělávání základních složek IZS v oblasti krizového řízení*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Pešek

Key words: basic components of the integrated rescue system, the fire rescue corps, crisis management, fire protection units, unit association of voluntary firemen

The bachelor thesis deals with the description of the basic units of Integrated Rescue System and their education, mainly focusing on the core institution the Fire Rescue Service. Further on, it concentrates on the professional preparation of Fire Rescue Service members in solving emergency situations and crises, the education of Fire Rescue Service members in crisis management and sorting out vast emergency situations, organization of education courses and their availability for fire fighters and fire rescue units. The practical part involves a questionnaire survey which is aimed at the education level of Fire Rescue Service members and fire rescue units. The results of the practical survey are to find out the weak and strong parts of the education system of Fire Rescue Service in the field of crisis management.

Obsah

Úvod	9
1 Cíl a metodika	10
2 Integrovaný záchranný systém (IZS)	11
2.1 Popis Integrovaného záchranného systém.....	11
2.2 Složky IZS	12
2.2.1 Základní složky IZS	12
2.2.2 Ostatní složky IZS	12
3 Úrovně koordinace složek IZS při společném zásahu	12
3.1 Úrovně řízení	12
4 Typové činnosti složek IZS při společném zásahu	14
4.1 Popis typové činnosti.....	14
4.2 Základní typové činnosti IZS	14
5 Použití, postavení a úkoly IZS	15
5.1 Velení v rámci IZS	15
6 Legislativní předpisy IZS a HZS ČR	16
6.1 Zákony.....	17
6.1.1 Zákon o IZS	17
6.1.2 Zákon o krizovém řízení	17
6.1.3 Zákon o požární ochraně.....	17
6.1.4 Zákon o Hasičském záchranném sboru ČR	18
6.2 Vyhlášky IZS.....	18
7 Hasičský záchranný sbor České republiky	19
7.1 Struktura HZS ČR	20
7.1.1 Generální ředitelství HZS ČR.....	20
7.1.2 Hasičské záchranné sbory krajů.....	20

7.1.3	Záchranný útvar HZS ČR	20
7.1.4	Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku	21
7.1.5	Vzdělávací, technická a účelová zařízení.....	21
7.2	Poslání, působnost a úkoly Hasičského záchranného sboru ČR	22
8	Jednotky požární ochrany (JPO).....	23
8.1	Základní informace o JPO	23
8.2	Kategorie JPO I. – JPO N.....	24
8.2.1	Rozdělení kategorií JPO.....	24
8.3	Systém jednotek požární ochrany.....	25
8.4	Dokumentace jednotek PO	25
8.5	Základní odborná příprava JPO.....	26
8.6	Odborná způsobilost JPO	26
8.7	Pravidelná odborná příprava JPO.....	27
9	Záchranná zdravotnická služba České republiky (ZZS)	28
9.1	Popis ZZS	28
9.1.1	Základní řídicí prvky.....	29
9.2	Základní úkoly zdravotnické záchranné služby	29
9.2.1	Zařízení zdravotnické záchranné služby	30
9.3	Pracoviště ZZS	30
10	Policie České republiky.....	31
10.1	Popis Policie ČR.....	31
10.2	Útvary Policie České republiky	32
10.3	Úkoly Policie ČR.....	33
11	Krizové řízení.....	34
11.1	Popis krizového řízení	34
11.2	Krizové stavy	35
11.2.1	Stav nebezpečí.....	35

11.2.2	Nouzový stav	35
11.2.3	Stav ohrožení státu	35
11.2.4	Válečný stav	35
12	Vzdělávání HZS ČR 2011 – 2016.....	36
12.1	Hlavní úkol vzdělávání	36
12.2	Poslání, východiska a realizace vzdělávání v HZS ČR	36
13	Systém vzdělávání v HZS ČR a vzdělávací instituce HZS ČR	37
13.1	Základní typy systému vzdělávání HZS v České republice:	37
13.2	Přehled vzdělávacích institucí	37
14	Vzdělávání příslušníků HZS ČR	38
14.1	Popis vzdělávání příslušníků HZS ČR.....	38
14.2	Vstupní příprava příslušníků HZS ČR.....	38
14.3	Vzdělávací programy k získání odborné způsobilosti a k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti.....	38
14.4	Specializační kurzy	39
14.4.1	Specializační kurzy pro příslušníky HZS ČR	39
14.5	Doplňkové kurzy.....	40
14.5.1	Doplňkové kurzy pro příslušníky HZS ČR.....	40
14.6	Vzdělávání zaměstnanců HZS ČR a ostatních cílových skupin (JSDHO)...	41
15	Výzkumná část.....	42
16	SWOT analýza.....	60
	Závěr.....	62
	Seznam použitých zdrojů	63
	Seznam grafů a tabulek	66
	Seznam zkratk	68
	Seznam příloh	69

Úvod

Tématem bakalářské práce je Vzdělávání Základních složek IZS v oblasti krizového řízení. Dané téma bylo zvoleno vzhledem k překotné změně mezinárodně politické situace od útoku na newyorská dvojčata po teroristických útocích v Paříži. Tyto útoky, zaměřené na likvidaci co největšího počtu civilního obyvatelstva a následné dopady na ekonomiku a ohrožení bodů kritické infrastruktury postavily Integrovaný záchranný systém před řešením zcela nových problémů jak kvalitativních tak i kvantitativních. Zatímco kvantitativní problém řeší establishment jednotlivých zemí navýšením početních stavů a zkvalitněním vybavení jednotlivých složek IZS, kvalitativní změna spočívá v přizpůsobení odborné přípravy jednotlivých složek IZS novým problémům a tématům. Události s omezeným rozsahem co do plochy, škody nebo počtu zraněných osob se změnila na teroristické útoky různého typu, mající za cíl zasáhnout naopak co největší počet osob a způsobit co největší hospodářské škody. Tato problematika ještě více sjednotila cíle a postupy jednotlivých složek IZS.

Hromadné nasazení základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému již bylo v minulosti několikrát prověřeno. Zejména při povodních v roce 1997, 2002 a 2013 byl systém krizového řízení prověřen a na základě analýzy jednotlivých událostí průběžně zdokonalován. Systém vzdělávání jednotlivých složek se dostal do fáze sjednocování postupů na postup společný. To je nejvýznamnější změna ve strategii vzdělávání základních složek IZS.

V bakalářské práci bude využito literárních a internetových zdrojů ke zjištění stávajícího stavu a systému vzdělávání integrovaného záchranného systému se zaměřením na páteřní organizaci, kterou je Hasičský záchranný sbor ČR. Cílem bude vyhodnotit tento stav a navrhnout opatření pro zdokonalení metodiky vzdělávání.

Stanovené téma bakalářské práce je nejen zajímavé, ale i velmi aktuální a svojí potřebou společensky významné. Výsledkem by měl být vzdělávací materiál prakticky využitelný pro jednotlivé složky IZS.

1 Cíl a metodika

Bakalářská práce se bude zabývat popisem základních složek IZS, které tvoří Hasičský záchranný sbor ČR, Zdravotnická záchranná služba, Policie ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany. Vzhledem k tomu, že HZS ČR je páteřní organizací při koordinaci složek IZS při řešení mimořádných událostí bude bakalářská práce zaměřena na působnost HZS ČR a zřizování JPO. Dále na odbornou přípravu příslušníků HZS ČR k řešení mimořádných událostí a krizových situací, na vzdělávání JSDHO v oblasti krizového řízení a řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, organizace vzdělávacích kurzů a její dostupnost pro členy HZS ČR a JPO, posouzení teoretické připravenosti JPO k řešení mimořádných událostí. Výsledkem bude zhodnocení stávajícího stavu a návrh opatření pro zkvalitnění systému vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO.

K vypracování analýzy a syntézy bude využito literárních zdrojů Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje - literatury vydané Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru a další doplňkové literatury týkající se daného tématu.

Praktická část bude zaměřena na zjištění, zda je systém vzdělávání v oblasti krizového řízení dostačující, jak kvantitativně tak kvalitativně. Kvantitativní část ve smyslu dostatečného počtu teoretických a praktických hodin výcviku, kvalitativní část rozsahem témat a použitím aktuálních zdrojů. Praktický výzkum byl vytvořen na základě analýzy odborné literatury, platné legislativy a dotazníkového šetření. Výsledkem bude zjištění, zda je systém vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO v oblasti krizového řízení dostatečný. Na základě swot analýzy autorka navrhuje opatření v systému vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO.

2 Integrovaný záchranný systém (IZS)

2.1 Popis Integrovaného záchranného systému

Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Integrovaný záchranný systém není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou.

Mezi základní složky integrovaného záchranného systému patří Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR), Policie České republiky (PČR), Zdravotnická záchranná služba (ZZS) a Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (JPO).¹

Koordinovaný postup základních složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací ukládá zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. Integrovaná a řízená spolupráce je systém práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti, mezi které patří například velení nebo typové činnosti a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Tento systém má jasná a ucelená pravidla.²

Základním koordinačním prvkem IZS jsou operační a informační střediska IZS, která jsou součástí operačních a informačních středisek HZS ČR, jsou organizována dispečerským způsobem a vybavena nejmodernějšími technologiemi, díky kterým lze organizovat příjem a vyhodnocení tísňových volání, které je dostupné na evropském čísle 112. Nejmodernější informační technologie se neobejdou bez kvalifikované obsluhy, kterou zajišťují HZS krajů a celý systém zastřešuje Operační a informační středisko Generálního ředitelství HZS ČR.³

¹ KROUPA, M, ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. Praha, 2006, s. 71

² RICHTER, M. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha, 2010, s. 39.

³ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 12.

2.2 Složky IZS

2.2.1 Základní složky IZS

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany⁴

2.2.2 Ostatní složky IZS

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Ostatní záchranné sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní ochrany
- Neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím
- Odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic – v době krizových situací⁵

3 Úrovně koordinace složek IZS při společném zásahu

3.1 Úrovně řízení

Jednotlivé úrovně řízení se dělí na tři stupně podle prováděné koordinace na místě zásahu. Jejich rozdělení se člení podle rozsahu mimořádné události a vyhlášeného stupně poplachu.⁶

⁴ ŠKOLENÍ IZS. Integrovaný záchranný systém. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.oshnachod.cz/Skoleni/IZS.pdf>>

⁵ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 12.

⁶ KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava, 2005, s. 110.

Taktická úroveň – je řízena z místa zásahu, kde se mimořádná událost projevuje. Na místě zásahu odpovídá za provedení záchranných a likvidačních prací velitel zásahu, zpravidla se jedná o příslušníka HZS ČR, který ve spolupráci s příslušným operačním střediskem HZS kraje. Velitel zásahu zajišťuje součinnost jednotlivých složek na místě zásahu. Rozhoduje o rozčlenění místa zásahu na jednotlivé zóny a o rozmístění sil a prostředků jednotlivých složek. Taktická úroveň obsahuje 4 stupně poplachu.⁷

- I. stupeň – ohrožení jednotlivce, do plochy 500 m²
- II. stupeň – ohrožení max. 100 osob, plocha do 10 000 m²
- III. stupeň – ohrožení max. 1000 osob, plocha do 1 km²
- IV. stupeň – ohrožení více jak 1000 osob, plocha nad 1 km⁸

Operační úroveň – činnost operačního a informačního střediska IZS, kterým je OPIS HZS. Operační úroveň slouží k určování priorit v rozdělování zdrojů, k plánování a ke koordinaci převzatých úkolů.

Strategická úroveň – probíhá na úrovni krajských úřadů a Ministerstva vnitra ČR a obecních úřadů s rozšířenou působností. Jedná se o koordinaci záchranných a likvidačních prací, do které je přímo zapojen starosta obecního úřadu ORP, hejtman kraje nebo Ministerstvo vnitra ČR. Strategická úroveň řízení se provádí, pokud byl vyhlášen třetí či zvláštní stupeň poplachu.

Spolupráce při IZS při mimořádných událostech

Při mimořádných událostech provádí záchranné práce a zasahují jednotlivé subjekty, které spolupracují a vzájemně se koordinují. Jejich cílem jsou co nejefektivnější výsledky, tím myslíme co nejmenší ztráty, jak na životech, tak na majetku, či životním prostředí. Při provádění činností je důležitý řád a spolupráce všech zainteresovaných sil. Uspořádání práv a činností, které se mezi složkami prolínají, zastřešuje integrovaný záchranný systém.⁹

⁷ REKTORÍK, J. a kol. *Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2004, s. 109.

⁸ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 70 - 72.

⁹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 9.

4 Typové činnosti složek IZS při společném zásahu

4.1 Popis typové činnosti

Typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu jsou zpracovány dle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Jedná se o činnosti při zásazích, které jsou svým charakterem specifické a nejsou popsány ve standardních postupech jednotlivých složek IZS.

Typovou činnost vydává MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR odbor IZS. Typové činnosti slouží k řešení mimořádných událostí, u kterých zasahuje více složek IZS. Katalog typových činností je manuálem pro činnosti jednotlivých složek IZS. Každá typová činnost je složena z jednotlivých listů a obsahuje titulní list typové činnosti s názvem a seznamem listů, společný list složek IZS, který obsahuje jednoduchý popis charakteru a druhu činnosti. Každá složka IZS má stanovený seznam úkolů a úkonů, které musí zajistit.¹⁰

Cílem a náplní typových činností IZS je:

- soulad postupů, které používají složky IZS při společném zásahu.
- soulad vnitřních (interních) norem jednotlivých složek IZS pro potřebu společné činnosti složek IZS.
- vytvoření přiměřené informační základny o činnosti složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.

4.2 Základní typové činnosti IZS

- STČ 01/IZS Špinavá bomba
- STČ 02/IZS Demonstrování úmyslu sebevraždy
- STČ 03/IZS Hrozba použití NVS nebo nález NVS, podezřelého předmětu, munice, výbušnin a výbušných předmětů
- STČ 04/IZS Letecká nehoda
- STČ 05/IZS Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů
- STČ 06/IZS Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technoparty
- STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu

¹⁰ HZS ČR. Typové činnosti IZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>

- STČ 08/IZS Dopravní nehoda
- STČ 09/IZS Zásah složek IZS při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí
- STČ 10/IZS Při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici
- STČ 11/IZS Chřipka ptáků
- STČ 12/IZS Při poskytování psychosociální pomoci
- STČ 13/IZS Reakce na chemický útok v metru
- STČ 14/IZS Amok-útok aktivního střelce
- STČ 15/IZS Mimořádnosti v provozu železniční osobní dopravy

5 Použití, postavení a úkoly IZS

Složky IZS jsou nasazeny v případě, kdy dojde k mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních pracích. Je nutná spolupráce dvou a více těchto složek, jak stanoví zákon č. 239/2000 Sb. Nezbytnou součástí při přípravě na provádění záchranných a likvidačních pracích jsou společná cvičení nebo instrukčně metodická zaměstnání složek IZS.

Příprava na záchranné a likvidační práce je velmi důležitá a spočívá v koordinaci činností jednotlivých složek IZS. Každá ze složek má jinou specializaci. Hasičský záchranný sbor ČR je zaměřen na přípravu hašení požárů a na zásahy technického typu, Zdravotnická záchranná služba se zabývá zdravotním ohrožením života a psychickou pomocí osobám, Policie ČR je uzpůsobena na ochranu osob a majetku.¹¹

5.1 Velení v rámci IZS

Velení zásahu zajišťuje zpravidla velitel jednotky HZS ČR, popřípadě velitel jiné složky IZS, pokud převažuje její činnost. Tím získává určité pravomoci, jako jsou například zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu, nařídit evakuaci osob nebo stanovit jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Také je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. Firmy a občané mají ze zákona povinnost tuto žádost o pomoc při řešení mimořádné události vyslyšet.¹²

Složky IZS se během zásahu musí řídit pokyny, které jim přikáže velitel zásahu. Popřípadě jsou povinni řídit se pokyny, které vydá starosta obce s rozšířenou

¹¹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 15.

¹² Velení v rámci IZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <www.hzscr.cz/soubor/1-1-08-organizace-a-rizeni-zasahu-doc.aspx>

působností, hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města, nebo Ministerstva vnitra ve strategickém řízení.

6 Legislativní předpisy IZS a HZS ČR

IZS a jeho právní úprava vychází přímo z některých ustanovení Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod, z ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Působnost v oblasti IZS je kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb. svěřena Ministerstvu vnitra. Celá oblast integrovaného záchranného systému je definována zákonem o IZS, nařízením vlády a prováděcími vyhláškami. Právní úprava IZS vznikla společně s krizovým zákonem č. 240/2000 Sb. a zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy č.241/2000 Sb. Všechny tyto zákony jsou vzájemně propojeny, díky velkému množství odkazů a souvislostí.

Základním právním předpisem IZS je, jak již bylo zmíněno zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon o IZS řeší působnosti, oprávnění a povinnosti všech subjektů, které se přímo setkávají s přípravou na mimořádné události a spolupracují při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva.

Zákon o IZS se však nevztahuje na předcházení mimořádných událostí, tím je myšlena prevence před vznikem MU. Také se nevztahuje na obnovu, která by se měla uskutečnit na území, které bylo poškozené mimořádnou událostí. Zákon o IZS se používá v případě, když dojde k mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních pracích je nutná spolupráce dvou a více subjektů.¹³

Operační a informační středisko HZS ČR povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS podle konkrétních lokalit. Orgány krizového řízení krajů a Ministerstvo vnitra koordinují záchranný systém na strategické úrovni. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému stanoví práva a povinnosti právnických, podnikajících fyzických osob a fyzických osob při mimořádných událostech.¹⁴

¹³ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 13.

¹⁴ HZS ČR. Integrovaný záchranný systém. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>>

6.1 Zákony

- **Zákon č.239/2000 Sb.**, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- **Zákon č.240/2000 Sb.**, o krizovém řízení a o změně některých zákonů
- **Zákon č.133/1985 Sb.**, o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č.320/2015 Sb.**, o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů¹⁵

6.1.1 Zákon o IZS

Zákon o integrovaném záchranném systému upravuje práva a povinnosti základních složek IZS při jejich spolupráci při rozsáhlejších mimořádných událostech. Tento zákon specifikuje pojem integrovaný záchranný systém jako koordinovaný postup jeho složek při provádění záchranných a likvidačních prací. V tomto zákoně je podrobně upravena kompetence státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, které působí na řídicích úrovních k přípravě na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva.

6.1.2 Zákon o krizovém řízení

Zákon o krizovém řízení upravuje situace, když dojde k mimořádné události, a její rozsah je tak velký, že běžná činnost správních složek IZS a úřadů nepostačí na jeho likvidaci. To znamená, že nelze odvrátit ohrožení lidských životů, zdraví, majetku a životního prostředí běžnými prostředky. V tomto případě nastává krizová situace, za které je vyhlášen jeden ze čtyř krizových stavů. Tento zákon upravuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. Mezi orgány krizového řízení patří podle zákona vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, orgány kraje a orgány obce.

6.1.3 Zákon o požární ochraně

Na úseku požární ochrany působí správní úřady, kterými jsou Ministerstvo vnitra a HZS kraje. Na základě tohoto zákona na úseku požární ochrany plní úkoly státní správy v přenesené působnosti také orgány obcí a krajů.

¹⁵ HZS ČR. Zákony. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasiccky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>>

Zákon o požární ochraně vytváří podmínky pro účinnou ochranu zdraví, života a majetku občanů před požáry a také utváří podmínky pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech, které jsou stanoveny povinnostmi ministerstev a jiných správních úřadů, postavením a působností orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, fyzickými a právníckými osobami¹⁶.

6.1.4 Zákon o Hasičském záchranném sboru ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. HZS ČR se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky, plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.¹⁷

6.2 Vyhlášky IZS

- **Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému** - vyhláška se zabývá koordinací záchranných a likvidačních prací, činností operačních středisek a dokumentací IZS. Jedná se o rozhodující předpis pro územní havarijní plánování a pro vnější havarijní plány jaderných elektráren.
- **Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva** - vyhláška, která je především zaměřena na ochranu obyvatelstva. Ve vyhlášce nalezneme definici, která se zabývá varováním, evakuací, ukrytím a nouzovým přežitím obyvatelstva.
- **Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva** - nařízení je zaměřeno a využito na poskytnutí humanitární pomoci a na záchranné práce v zahraničí, které provádí záchranné týmy z České republiky.

¹⁶ HZS ČR. Zákony. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>>

¹⁷ ZÁKON PRO LIDI. Zákon o HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>>

- **Ostatní právní předpisy, které upravují oblast IZS - Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně** – obsahuje nařízení krajů, které stanovují poplachový plán kraje.
- **Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.**, k provedení zákona o požární ochraně a požární poplachové plány krajů¹⁸.

7 Hasičský záchranný sbor České republiky

Požární ochrana je jednou z páteřní činností IZS, zejména její profesionální složka Hasičský záchranný sbor ČR. HZS ČR se řídí zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Jednotky HZS ČR jsou vybaveny potřebnou technikou, záchrannými prostředky a speciálně připravenými příslušníky.¹⁹

HZS ČR zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS ČR při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů. Hasičský záchranný sbor ČR je v současné době velmi důležitý při přípravách státu na mimořádné události. Od roku 2001, kdy došlo ke sloučení HZS ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, má HZS ČR ve své působnosti i ochranu obyvatelstva.

Hasičský záchranný sbor ČR tvoří generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku, Záchranný útvar HZS ČR (Hlučín, Zbiroh, v přípravě je Jihlava) a vzdělávací, technická a účelová zařízení. Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: Školní a výcvikové zařízení HZS ČR. Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.

¹⁸ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 13.

¹⁹ CAIS, L', LEŠKO, M., SKÁCEL, M. *Integrovaný záchranný systém*. Košice, 2011, s. 19

7.1 Struktura HZS ČR

7.1.1 Generální ředitelství HZS ČR

V čele generálního ředitelství je Generální ředitel Hasičského záchranného sboru ČR. Generální ředitelství řídí Hasičské záchranné sbory krajů a Záchranný útvar HZS ČR. Hasičské záchranné sbory a záchranný útvar patří mezi organizační složky státu a účetní jednotky.²⁰

7.1.2 Hasičské záchranné sbory krajů

Česká republika zřizuje HZS ČR jako organizační složku státu. Stát také zřizuje jednotky HZS kraje, které jsou součástí HZS kraje a jsou orgánem státní správy v oblasti požární ochrany, integrovaného záchranného systému, v ochraně obyvatelstva a v krizovém řízení. HZS krajů jsou samostatnými organizačními složkami státu, mají vlastní právní subjektivitu a jsou napojeny na rozpočet Ministerstva vnitra ČR.

V krajích vykonávají požární ochranu a ochranu před mimořádnými událostmi. Zabezpečují úkoly státní správy, integrovaného záchranného systému, krizového řízení, civilního nouzového plánování a ochrany obyvatelstva. HZS krajů jsou rozděleny na územní odbory, které vykonávají správní a organizační činnosti jménem HZS kraje. Na území České republiky se nachází 238 stanic, výjimky jsou v obcích s rozšířenou působností. Stanice mají výjezdovou, technickou a sociální základnu. Jednotky se dělí dle velikosti na čtyři družstva, družstva o sníženém početním stavu a skupinu.²¹

7.1.3 Záchranný útvar HZS ČR

Jednotky záchranného útvaru řeší mimořádné události velkého rozsahu, živelné pohromy, rozsáhlé požáry a technické zásahy s nutností speciální techniky. Záchranný útvar HZS ČR zajišťuje výcvik příslušníků HZS ČR ve vybraných specializačních kurzech a také provádí výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů.²²

²⁰ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 20.

²¹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 21.

²² KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 24.

Činnosti záchranného útvaru:

1) Záchranné a humanitární činnosti:

- záchranné práce (vyhledávání, vyprošťování a záchrana osob, potápěčské práce, zemní práce, atd.)
- likvidační práce a humanitární činnost
- obnova postiženého prostředí
- poskytování záchranné a humanitární pomoci v zahraničí

2) Školící a výcvikové činnosti

- zajištění výcviku pro příslušníky HZS ČR v rozsahu vzdělávacího programu stanoveného generálním ředitelstvím HZS ČR
- zajištění výcviku pro příslušníky HZS ČR v získávání řidičských oprávnění
- zařízení simulující reálné podmínky požáru

3) Odborné přípravy HZS ČR podle požadavků generálního ředitelství

- kynologická příprava
- potápěčská příprava
- trhací práce
- cvičení HZS krajů se speciální technikou

7.1.4 Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku

Střední a vyšší odborné školy požární ochrany jsou organizační součástí HZS ČR. Vzdělávání probíhá ve středoškolském studiu v denní formě a je určené pro absolventy základních škol. Středoškolské studium je zakončeno maturitní zkouškou. Nejvyšší forma vzdělání je vysokoškolské studium na vyšší odborné škole, které je zakončené absolutoriem a získáním titulu DiS. Součástí školy jsou různé typy vzdělávacích programů a odborných kurzů pro příslušníky HZS ČR.²³

7.1.5 Vzdělávací, technická a účelová zařízení

Zařízení se skládají ze Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky, Institutu ochrany obyvatelstva, Technického ústavu požární ochrany a ze Skladovacího a opravárenského zařízení HZS ČR.

²³ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 25.

7.2 Poslání, působnost a úkoly Hasičského záchranného sboru ČR

Hlavním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, například při živelných pohromách, nebo průmyslových haváriích. Při plnění svých úkolů patří HZS ČR mezi základní složku integrovaného záchranného systému, jehož hlavním úkolem je zabezpečovat koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS ČR spolupracuje s ostatními složkami IZS, se správními úřady a jinými státními orgány, právníckými a fyzickými osobami, orgány samosprávy, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů.

V přípravách státu na mimořádné události hraje HZS ČR stěžejní roli. V roce 2001 došlo ke sloučení HZS ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany. Tím získal Hasičský záchranný sbor ČR do své působnosti i ochranu obyvatelstva. Působnost Hasičského záchranného sboru ČR, jeho úkoly i kompetence v oblasti požární ochrany, civilního nouzového plánování, krizového řízení, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému upravují zákony. V zákonu o Hasičském záchranném sboru ČR došlo ke změně působnosti HZS ČR. Hasičské záchranné sbory okresů byly nahrazeny hasičskými záchrannými sbory krajů. HZS jako organizační složky státu, provádí výkon státní správy. Nová právní úprava zákona o HZS ČR nabyla účinnosti od 1. 1. 2016.²⁴

Služební slib příslušníka bezpečnostního sboru

„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život“²⁵

²⁴ HZS ČR. Základní poslání a služební slib. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>>

²⁵ HZS ČR. Základní poslání a služební slib. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>>

8 Jednotky požární ochrany (JPO)

8.1 Základní informace o JPO

Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém, který je složen z odborně vyškolených osob (hasičů), požární techniky (automobilů) a věcných prostředků požární ochrany, které zahrnují výbavu automobilů, agregáty, atd. Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Působení jednotek požární ochrany je buď v operačním řízení, nebo v organizačním řízení.²⁶

- **Organizační řízení** - je činnost, která slouží k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Organizační řízení souvisí s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů, které zahrnuje různá školení a výcvik hasičů, ale i údržbu požární techniky a dalších prostředků požární ochrany.
- **Operační řízení** - vzniká od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Tyto činnosti zahrnují výjezd jednotky PO, jízdu na místo zásahu, provádění záchranných a likvidačních prací.²⁷

Jednotka je charakterizována:

- 1) **Velikostí** – velikost jednotky je vyjádřena počtem hasičů.
- 2) **Kategorií** – operační působnost pro použití k zásahům, a to zejména pro svého zřizovatele, kterým může být podnik či obec, nebo pro použití na větším území než na území svého zřizovatele. Součástí operační působnosti je také stanovená doba pro výjezd jednotky z místa dislokace k zásahu.
- 3) **Taktickou hodnotou** – schopnost provádět určitý rozsah činností odpovídající velikosti jednotky a jejímu vybavení (požární technika a věcné prostředky).²⁸

²⁶ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 1.

²⁷ HZS ČR. Jednotky PO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>

²⁸ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 3.

8.2 Kategorie JPO I. – JPO N.

Trvalé místo dislokace jednotky se nazývá požární (hasičská) stanice. Požární stanici tvoří objekt a související prostory, které jsou určeny pro nepřetržitý výkon služby hasičů zařazených v jednotce HZS kraje nebo jednotce HZS podniku a pro požární techniku a věcné prostředky požární ochrany. Požární hasičská zbrojnice je objekt určený pro výkon služby hasičů zařazených v jednotce SDH obce nebo v jednotce SDH podniku a pro požární techniku a věcné prostředky požární ochrany.²⁹

8.2.1 Rozdělení kategorií JPO

1) JPO s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

JPO I. - jednotka Hasičského záchranného sboru kraje s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 2 minut.

JPO II. - jednotka SDH obce s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, která zabezpečuje jeden (JPO II/1) nebo dva (JPO II/2) výjezdy družstva minimálně o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybrané obci s počtem obyvatel zpravidla nad 1000 a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 5 minut.

JPO III. – jednotky SDH obce s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, která zabezpečuje jeden (JPO III/1) nebo dva (JPO III/2) výjezdy družstva minimálně o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000 a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 10 minut.

2) JPO s místní působností zasahující zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s právním předpisem.

JPO IV. - jednotka HZS podniku

JPO V. – jednotka SDH obce s působností zpravidla pro územní obce, která jí zřizuje

JPO VI. – jednotka SDH podniku

²⁹ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 4.

JPO N. – jednotka SDH obce nebo podniku, která není zařazena do plošného pokrytí území kraje jednotkami. Požadavky na tuto jednotku jsou stejné jako u jednotky kategorie JPO V.³⁰

8.3 Systém jednotek požární ochrany

Systém jednotek PO ochrany na území České republiky, je uzpůsoben tak, aby bylo zajištěno plošné pokrytí v celé ČR a zabezpečila se tak účinná pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků (hasiči, požární technika a další prostředky požární ochrany).

Systém jednotek PO byl původně vybudován pro hašení požárů. S technickým rozvojem společnosti vzrostla potřeba zasahovat nejen u požárů, ale i u dalších událostí jako jsou například: dopravní nehody, havárie s únikem nebezpečných látek a ropných látek, živelné pohromy, apod. Systém jednotek PO je vybudován jako represivní nástroj proti vzniklým požárům, živelním pohromám a jiným mimořádným událostem. Jednotky PO mají za úkol provést likvidaci požáru, ovšem nemají za úkol učinit veškerá opatření vedoucí k likvidaci živelních pohrom a jiných mimořádných událostí, ale pouze opatření nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí.³¹

8.4 Dokumentace jednotek PO

- 1) Strážní kniha – kniha je vedená u jednotky HZS podniku nebo u dobrovolné jednotky s hasiči z povolání, obsahující záznamy o výkonu služby.
- 2) Dokumentace o pravidelné odborné přípravě, která obsahuje:
 - **Roční plán pravidelné odborné přípravy**, včetně rozpracování na jednotlivé měsíce, roční a měsíční plány pravidelné odborné přípravy zpracovává velitel jednotky, přičemž vychází ze základního zaměření odborné přípravy jednotek vydané Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím HZS kraje
 - **Protokol o každoročním ověření pravidelné odborné přípravy**
 - **Záznamy o pravidelné odborné přípravě** – datum odborné přípravy, školená témata, seznam proškolených osob a jejich podpisy, jméno a podpis školitele

³⁰ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 4.

³¹ HZS ČR. Systém jednotek PO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

- **Záznamy o prohlubování odborných znalostí**

- 3) Dílčí zprávy o zásahu
- 4) Staniční protokol rádiových služeb
- 5) Taktické postupy
- 6) Záznamy o pravidelných kontrolách požární techniky a věcných prostředků požární ochrany³²

8.5 Základní odborná příprava JPO

Hasiči mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí až po absolvování základní odborné přípravy. Do základní odborné přípravy se zařadí hasiči nejpozději do 1 roku od ustanovení funkce v jednotce. Základní odbornou přípravou hasičů z povolání je nástupní odborný výcvik, který podle osnov stanovených Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím HZS ČR organizují v odborných kurzech vzdělávací zařízení MV – GŘ – HZS ČR.

Základní odbornou přípravu hasičů z povolání vykonávajících samostatnou službu při zdolávání požárů mimo místo zásahu je nástupní odborný výcvik uskutečněný u jednotky, ve které hasiči vykonávají službu. Nástupní odborný výcvik organizují velitelé jednotek v rozsahu nejméně 40 pracovních hodin podle osnov, které jsou stanovené MV – GŘ – HZS ČR.³³

8.6 Odborná způsobilost JPO

Zaměstnanci v jednotce HZS podniku a velitelé, strojníci a technici speciálních služeb dobrovolných jednotek mohou své funkce vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí. Hasič se zařadí do odborné přípravy k získání odborné způsobilosti tak, aby mohl nejpozději do 12 měsíců od ustanovení do funkce vykonat zkoušku odborné způsobilosti.

Do odborné přípravy k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti se hasič zařadí nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy o to požádá. Platnost osvědčení prodlužuje ten orgán, který ho vydal. Zkoušce odborné způsobilosti předchází příprava k dosažení nebo prodloužení odborné způsobilosti ve vzdělávacích zařízeních MV-GŘ-HZS ČR krajů nebo v zařízeních, které MV-GŘ-HZS ČR ke vzdělávání pověřilo.

³² HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 8.

³³ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 12.

Odborná způsobilost se ověřuje zkouškou a prokazuje se osvědčením. Ověřování odborné způsobilosti, vydávání a odmítání osvědčení o odborné způsobilosti provádí:

- MV-GŘ-HZS ČR u velitelů, strojníků a techniků speciálních služeb jednotek HZS podniků a u osob vykonávajících službu v jednotce SDH obce nebo jednotce SDH podniku jako své zaměstnání.
- HZS kraje u velitelů, strojníků a techniků dobrovolných jednotek.
- Velitelé jednotek HZS podniku u hasičů své jednotky ve funkci hasič a starší hasič.³⁴

8.7 Pravidelná odborná příprava JPO

Hasiči jsou povinni se zúčastňovat v určeném rozsahu pravidelné odborné přípravy. Pravidelnou odbornou přípravu hasičů řídí, organizují a ověřují velitelé jednotek. Pravidelná odborná příprava zahrnuje teoretickou přípravu, praktický výcvik a tělesnou přípravu. Součástí odborné přípravy je i požární sport, prověřovací a taktické cvičení, instrukčně metodická zaměstnání nebo specializační kurzy.³⁵

Základní zaměření odborné přípravy stanovuje MV-GŘ-HZS ČR. Společně se základním zaměřením se v jednotce zpracuje roční plán odborné přípravy, v němž se zohlední také odborná příprava hasičů související s předurčeností jednotky k záchranným pracím nebo pro ochranu obyvatelstva.³⁶

Hasiči jedenkrát za 2 roky obnovují své odborné znalosti, tím že se zúčastní přezkoušení znalostí bezpečnosti práce, pokud předpisy o bezpečnosti práce nestanoví lhůtu přezkoušení odlišně a hasiči určení k:

- Používání dýchacích přístrojů procvičí nejméně jedenkrát za 3 měsíce použití těchto přístrojů.
- Používání protichemických ochranných oděvů a oděvů proti sálavému teplu a ohni procvičí nejméně jedenkrát za půl roku použití těchto oděvů.
- Používání prostředků pro detekci plynů a nebezpečných látek procvičí nejméně jedenkrát za měsíc použití těchto prostředků.
- Řízení vozidel s právem předností jízdy, ti kteří v průběhu 4 týdnů neřídili požární automobil určený pro výjezd k zásahu anebo jiné motorové vozidlo

³⁴ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 13.

³⁵ HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Pravidelná odborná příprava JPO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>>

³⁶ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 14.

stejné hmotnosti kategorie, absolvují bezodkladně kondiční jízdu v délce nejméně 10 km bez použití výstražného zařízení.

Tělesná příprava zahrnuje všeobecnou tělesnou přípravu zaměřenou na udržení fyzické zdatnosti a rozvoj pohybových vlastností a speciální tělesnou přípravu odpovídající charakteru činnosti při zásahu jednotek. Speciální tělesnou přípravou jsou disciplíny požárního sportu a také cvičení s prvky hasičské, lezecké, potápěčské a záchranářské činnosti a práce na vodě. V rámci tělesné přípravy mohou být organizovány sportovní soutěže, včetně mistrovství České republiky a mezinárodní soutěže. Náklady spojené s organizací soutěží nese ten, kdo soutěž organizuje.

Pravidelná odborná příprava se ověřuje jedenkrát v každém kalendářním roce. Ověřením pravidelné odborné přípravy se rozumí také přezkoušení znalostí a praktických dovedností u každého hasiče jednotky. O výsledku ověření pravidelné odborné přípravy se vyhotoví protokol, který je součástí dokumentace o odborné přípravě. Hasiči, kteří neuspějí při ověřování odborné přípravy, mají možnost nejpozději do 3 měsíců toto ověření opakovat.

Taktická cvičení organizují velitelé jednotek v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy. Dokumentaci taktického cvičení schvaluje ředitel územního odboru HZS kraje v případě, že se do taktického cvičení zapojují dvě a více jednotek nebo ředitel HZS kraje, pokud cvičení svým rozsahem přesáhne územní působnost územního odboru HZS kraje.³⁷

9 Záchraná zdravotnická služba České republiky (ZZS)

9.1 Popis ZZS

Zdravotnická záchraná služba poskytuje odbornou přednemocniční neodkladnou péči (od přijetí tísňové zprávy) osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Přednemocniční neodkladná péče zahrnuje péči o postižené na místě vzniku jejich úrazu nebo náhlého onemocnění a během jejich dopravy k dalšímu odbornému ošetření a při jejich předání do zdravotnického zařízení poskytovaná při stavech, které:³⁸

³⁷ HANUŠKA, Z. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. Ostrava, 2009, s. 16.

³⁸ ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 374/2011 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374#p3>>

- Bezprostředně ohrožují život postiženého
- Mohou vést prohlubováním chorobných změn k náhlé smrti
- Způsobí bez rychlého poskytnutí odborné první pomoci trvalé chorobné změny
- Působí náhlé utrpení a náhlou bolest
- Působí změny chování a jednání postiženého, ohrožují jeho samotného nebo jeho okolí.³⁹

9.1.1 Základní řídicí prvky

1) Zdravotnické operační středisko a jeho výkonné prvky:

- Rychlá lékařská pomoc (lékař, zdravotnické týmy)
- Rychlá zdravotnická pomoc (zdravotnické týmy, které zajišťují zdravotní péči)
- Doprava nemocných a raněných, v případě neodkladné péče

2) Letecká záchranná služba

- Leteckou službu v České republice zajišťuje deset územních středisek.

9.2 Základní úkoly zdravotnické záchranné služby

Zdravotnická záchranná služba nepřetržitě zabezpečuje, organizuje a řídí prostřednictvím spojového systému:

- nepřetržitý kvalifikovaný bezodkladný příjem volání na tísňové číslo 155 a výzev předaných operačním střediskem jiné základní složky IZS operátorem zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska,
- vyhodnocení stupně naléhavosti tísňového volání, rozhodnutí o nejvhodnějším okamžiku řešení tísňové výzvy podle zdravotního stavu pacienta, rozhodnutí o vyslání výjezdové skupiny, rozhodnutí o přesměrování výjezdové skupiny a operační řízení výjezdových skupin,
- řízení a organizace přednemocniční neodkladné péče na místě události a spolupráci s velitelem zásahu složek IZS,
- spolupráci s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče,
- poskytování instrukcí k zajištění první pomoci prostřednictvím sítě elektronických komunikací v případě, že je nezbytné poskytnout první pomoc do příjezdu výjezdové skupiny na místo události,

³⁹ ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 374/2011 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374#p3>>

- vyšetření pacienta a poskytnutí zdravotní péče, včetně případných neodkladných výkonů k záchraně života, provedené na místě události, které směřují k obnovení nebo stabilizaci základních životních funkcí pacienta,
- soustavnou zdravotní péči a nepřetržité sledování základních životních funkcí pacienta během jeho přepravy k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče, a to až do okamžiku osobního předání pacienta zdravotnickému pracovníkovi cílového poskytovatele akutní lůžkové péče,
- přepravu pacienta letadlem mezi poskytovateli akutní lůžkové péče za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak,
- přepravu tkání a orgánů k transplantaci letadlem, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak,
- třídění osob postižených na zdraví podle odborných hledisek urgentní medicíny při hromadném postižení osob v důsledku mimořádných událostí nebo krizových situací.⁴⁰

9.2.1 Zařízení zdravotnické záchranné služby

- ředitelství
- zdravotnické operační středisko
- výjezdové základny s výjezdovými skupinami
- pracoviště krizové připravenosti
- vzdělávací a výcvikové středisko⁴¹

9.3 Pracoviště ZZS

Pracoviště krizové připravenosti je určeno ke koordinaci úkolů, které vyplývají z krizového plánu kraje, havarijního plánování a dokumentace integrovaného záchranného systému a jsou určeny pro poskytovatele zdravotnické záchranné služby a ostatní zdravotnické pracovníky v případě, že dojde k mimořádné události nebo krizové situaci při provádění záchranných a likvidačních prací. Pracoviště krizové připravenosti slouží také ke vzdělávání a výcviku v oblasti krizového řízení, urgentní medicíny a

⁴⁰ ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 374/2011 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374#p3>>

⁴¹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 44.

medicíny katastrof. Je určené pro složky integrovaného záchranného systému. Zpracovává se zde návrh traumatologického plánu a návrh na jeho změny.

Výjezdovou základnou je pracoviště, odkud je na pokyn operátora zdravotnického operačního střediska vysílána výjezdová skupina. Výjezdová skupina se skládá ze zdravotnických pracovníků (nejméně 2 členů), kteří vykonávají činnosti zdravotnické záchranné služby.⁴²

Výjezdové skupiny se podle zákona č. 374/2011 Sb. člení na:

- výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci, jejichž členem je lékař,
- výjezdové skupiny rychlé zdravotnické pomoci, jejichž členy jsou zdravotničtí pracovníci nelékařského zdravotnického povolání,
- výjezdové skupiny podle typu dopravních prostředků – pozemní, letecké, vodní.

Výjezdové skupiny mohou vykonávat i činnosti v rámci setkávacího systému (tzv. rendez vous), kdy operátor zdravotnického operačního střediska vysílá na místo události jednu nebo více výjezdových skupin rychlé lékařské pomoci a jednu nebo více výjezdových skupin rychlé zdravotnické pomoci, kde se setkají. Výjezdové skupiny vykonávají činnosti na místě události podle situace samostatně nebo společně.⁴³

10 Policie České republiky

10.1 Popis Policie ČR

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Policie ČR je výkonným orgánem státní moci. Řídí se zákonem č.273/20008 Sb., o Policii České republiky.

Hlavním úkolem Policie ČR je chránit bezpečnost osob a majetku, veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra. Tvoří ji Policejní prezidium, útvary s celostátní působností a útvary s územně vymezenou působností.

⁴² KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 45.

⁴³ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice, 2015, s. 45.

Činnost policie řídí Policejní prezidium, v jeho čele stojí policejní prezident, který je jmenován ministrem vnitra.

V čele jednotlivých služeb stojí ředitelé, kteří jsou jmenováni či odvoláni policejním prezidentem se souhlasem prezidenta České republiky. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky.⁴⁴

10.2 Útvary Policie České republiky

Police České republiky je tvořena útvary

- Policejní prezidium České republiky v čele s policejním prezidentem
- Útvary policie s celostátní působností
- Krajská ředitelství policie
- Útvary zřízené v rámci krajského ředitelství (územní odbory)

Policejní útvary s celostátní působností

- Kriminalistický ústav Praha
- Letecká služba
- Národní protidrogová centrála SKPV
- Pyrotechnická služba
- Ředitelství služby cizinecké policie
- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
- Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV
- Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV
- Útvar pro ochranu prezidenta České republiky
- Útvar pro ochranu ústavních činitelů
- Útvar rychlého nasazení
- Útvar speciálních činností SKPV
- Útvar zvláštních činností SKPV
- Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy

Při neodkladných úkolech v IZS plní tyto funkce:

- Zabezpečení uzavření daného prostoru, ve kterém vznikla mimořádná událost
- Zajišťuje regulaci dopravy – pro rychlejší a bezpečnější přesun záchranářů

⁴⁴ POLICIE ČR. Hlavní úkoly policie. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

- Zamezuje vstupu nepovolaným osobám do uzavřeného prostoru
- Podílí se na vyšetřování příčin vzniku krizových situací a na jejich objasnění
- Plní úkoly, které souvisí s identifikací mrtvých
- Zajišťuje ochranu majetku, zařízení a prostředků proti možnému vznícení⁴⁵

10.3 Úkoly Policie ČR

- Chrání bezpečnost osob a majetku
- Zajišťování veřejného pořádku, pokud by byl porušen, činí opatření k jeho obnovení
- Vede boj proti terorismu
- Odhaluje trestné činy, zjišťuje jejich pachatele a realizuje opatření při předcházení trestné činnosti, koná vyšetřování o trestných činech – v trestním řízení vystupuje jako policejní orgán (odhalování a prověřování skutečností nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista, či občanský zaměstnanec policie, a následně i vyšetřování, však provádí Generální inspekce bezpečnostních sborů)
- Zajišťuje ochranu státních hranic
- Zajišťuje ochranu ústavních činitelů a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod
- Zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost určených vládou
- Dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení
- Kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
- Odhaluje a projednává přestupky
- Vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů
- Vyhláší celostátní pátrání

⁴⁵ POLICIE ČR. Hlavní úkoly policie. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

- Na základě vyznamenání orgánu Vězeňské služby České republiky, provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody
- Zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání,
- Zajišťuje pohotovostní ochranu jaderných zařízení určených vládou a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě
- Ve spolupráci s obcemi se podílí na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku
- Plní úkoly státní správy⁴⁶

11 Krizové řízení

11.1 Popis krizového řízení

Pojem krizové řízení zahrnuje ucelený soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány užívají při přípravě na činnost v krizových situacích a k minimalizaci možných zdrojů krizových situací a jejich škodlivých následků.⁴⁷

Krizová situace je definována dle zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů jako mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší jeden ze čtyř krizových stavů: stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Při mimořádné události jsou ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.⁴⁸

Orgány krizového řízení

- Vláda, Ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- Česká národní banka
- Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje
- Orgány obce a orgány obce s rozšířenou působností

⁴⁶ ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 273/2008 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>

⁴⁷ KOLEKTIV AUTORŮ, *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2009 s výhledem do roku 2030*. Praha, 2014, s. 43.

⁴⁸ MV ČR. Krizová situace. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-krizova-situace.aspx>>

11.2 Krizové stavy

11.2.1 Stav nebezpečí

Vyhlašuje Hejtmán (primátor hlavního města Prahy), který neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra a sousední kraje, pokud by byly krizovou situací dotčeny. Stav nebezpečí se vyhláší z důvodu ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí. Pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, IZS nebo subjektů kritické infrastruktury. Vyhláší se pro celý kraj, nebo jeho část nejdéle na 30 dnů. Prodloužení je přípustné jen se souhlasem vlády.

11.2.2 Nouzový stav

Vyhlašuje Vláda, při nebezpečí z prodlení předseda vlády. O vyhlášení informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení zrušit. Nouzový stav se vyhláší v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty či vnitřní pořádek a bezpečnost. Vyhláší se pro celý stát nebo jeho část, nejdéle na 30 dnů s možností prodloužení se souhlasem Poslanecké sněmovny.⁴⁹

11.2.3 Stav ohrožení státu

Vyhlašuje Parlament na návrh vlády. Stav ohrožení státu je vyhlášován, pokud je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu či jeho demokratické základy. Vyhláší se pro celý stát nebo jeho část a jeho časová účinnost je bez omezení.

11.2.4 Válečný stav

Vyhlašuje Parlament. Válečný stav je vyhlášován, je-li Česká republika napadena nebo je zapotřebí plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Vyhláší se pro celý stát bez omezení časové účinnosti.⁵⁰

⁴⁹ HZS ČR. Krizové stavy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>>

⁵⁰ HZS ČR. Krizové stavy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>>

12 Vzdělávání HZS ČR 2011 – 2016

12.1 Hlavní úkol vzdělávání

Hlavním úkolem HZS ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Vzdělávání je určeno ke zvyšování profesionality příslušníků HZS ČR a členů JPO, která slouží pro účinnější ochranu společnosti. Vzdělávání je doplněno o různé specializační a doplňkové kurzy, které slouží k odborné přípravě příslušníků HZS ČR. Systém vzdělávání příslušníků HZS ČR se neustále mění i v oblasti krizového řízení, ke kterému se stahují i typové činnosti, které slouží složkám IZS při společném zásahu.⁵¹

12.2 Poslání, východiska a realizace vzdělávání v HZS ČR

Hlavním posláním vzdělávání je zajistit potřebnou odbornou úroveň příslušníků a zaměstnanců HZS ČR a zabezpečit jejich rozvoj v souladu s posláním HZS ČR. Toto vzdělávání musí být v souladu se zákonem. Příslušníci HZS ČR by měli zabezpečovat ochranu životů, zdraví a majetku po celou dobu jejich profesionální kariéry v HZS ČR.

Příprava nové koncepce vzdělávání HZS ČR časově navazuje na změny v oblasti českého vzdělávání a školství, jež vycházejí z dokumentů Evropské rady a v návaznosti na evropské dokumenty pak z Národního programu rozvoje vzdělávání schváleného usnesením vlády České republiky č. 113 ze dne 7. února 2001. Pro HZS ČR je vzdělávání velmi nutné, nejen díky odborné připravenosti, ale také jde o sebevzdělávání každého příslušníka. Tento přístup podpoří kvalitní plnění úkolů v působnosti HZS ČR a zároveň pomůže zvýšit variabilitu uplatnění příslušníků a zaměstnanců HZS ČR v rámci resortu pro případy kariérního růstu a pro případy organizačních změn.⁵²

⁵¹ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

⁵² HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

13 Systém vzdělávání v HZS ČR a vzdělávací instituce HZS ČR

13.1 Základní typy systému vzdělávání HZS v České republice:

Vzdělávání k získání stupně a zaměření vzdělání se uskutečňuje nejen v resortních vzdělávacích zařízeních ale i v mimoresortních vzdělávacích zařízeních. Resortní odborná příprava a navazující vzdělání (vysokoškolské vzdělání).

Resortní odborná příprava slouží k získání odborné způsobilost, to znamená k prodloužení osvědčení o odborné činnosti. Samozřejmě lze vzdělání doplnit a rozšířit díky různým specializačním kurzům nebo doplňkovým kurzům. Toto vzdělávání také zahrnuje přípravu k vykonání služební zkoušky a pravidelnou přípravu.⁵³

13.2 Přehled vzdělávacích institucí

- 1) **Resortní školy:** mezi tyto školy patří například Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku (SOŠ PO a VOŠ PO), která nabízí ukončení vzdělání s maturitou.
- 2) **Mimorezortní odborné školy:** se věnují studijnímu oboru Strojník požární techniky se čtyřmi mimoresortními středními odbornými školami:
 - Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Dubno 100, 261 01 Příbram I
 - Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Kladno, Dubská 967, 272 03 Kladno-Dubí
 - Střední škola techniky a služeb Karviná, tř. Osvobození 60/1111, Karviná – Nové Město
 - Integrovaná střední škola energetická a stavební, příspěvková organizace, Na Průhoně 4800, 430 11 Chomutov
- 3) **Vysokoškolské vzdělání:** mezi tyto školy patří například resortní škola: Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku.
- 4) **Resortní vzdělávání v zařízeních MV-GŘ HZS ČR**

Resortní vzdělávání je určeno pro příslušníky a zaměstnance HZS ČR a pro členy JSDHO.

⁵³ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

Vzdělávání je možné v těchto školách:

- SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku
- Školní a výcvikové zařízení HZS ČR (zahrnuje střediska Brno, Frýdek-Místek)
- Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč
- Záchranný útvar HZS ČR (dále jen ZÚ HZS ČR) ⁵⁴

14 Vzdelávání příslušníků HZS ČR

14.1 Popis vzdělávání příslušníků HZS ČR

Ke vzdělávání příslušníků HZS ČR jsou k dispozici kurzy k získání odborné způsobilosti a prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti. V souladu se zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, v platném znění, vykonávají příslušníci HZS ČR své funkce s požadovanou odbornou způsobilostí na služební místo, na které jsou ustanoveni. Platnost osvědčení o odborné způsobilosti se řídí vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, v platném znění, která je omezena na dobu 5 let.

Platnost osvědčení o odborné způsobilosti je nezbytné prodloužit vždy na další pětileté období. Odbornou způsobilost příslušník HZS ČR získává ve vstupní přípravě příslušníků HZS ČR řádným ukončením profilačního modulu a složením závěrečné zkoušky.⁵⁵

14.2 Vstupní příprava příslušníků HZS ČR

Každý nově nastupující příslušník HZS ČR musí po přijetí do služebního poměru k HZS ČR absolvovat vstupní přípravu příslušníků HZS ČR. Od roku 2005 byly kurzy Vstupní přípravy příslušníků HZS ČR upraveny a jsou založeny na tom, jak příslušník zvládá své zkušenosti v praxi. V první fázi byla vstupní příprava určena pro jednotlivé cílové skupiny v HZS ČR.

14.3 Vzdělávací programy k získání odborné způsobilosti a k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti

Systém vzdělávacích programů k získání odborné způsobilosti je v současné době vytvořen. Ve stávajícím systému je realizováno celkem 16 vzdělávacích programů k

⁵⁴ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

⁵⁵ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

získání odborné způsobilosti a 16 kurzů k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti.

Vstupní přípravou příslušníci získávají znalosti ve větším rozsahu, než tomu bylo v původním systému základní odborné přípravy.⁵⁶

14.4 Specializační kurzy

Slouží k získávání užší specializace pro výkon speciálních činností. Nabídka specializačních kurzů je vydávána formou Katalogu specializačních, doplňkových a jiných kurzů.

14.4.1 Specializační kurzy pro příslušníky HZS ČR

- Vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel
- Obsluha motorových pil v jednotce PO
- Instruktor obsluhy motorových pil v jednotce PO – Z
- Instruktor obsluhy motorových pil v jednotce PO – P
- Kyslíkové dýchací přístroje
- Nebezpečné látky
- Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných chemických látek
- Radiační ochrana A
- Radiační ochrana B
- Potápěč I. stupně
- Potápěč II. stupně
- Potápěč III. stupně
- Instruktor potápění
- potápění s dýchací směsí Nitrox
- Vůdce malého plavidla
- Manipulace se zvířaty při mimořádných událostech
- Rozhodčí – Instruktor požárního sportu P
- Rozhodčí – Instruktor požárního sportu Z
- Rozhodčí – Instruktor soutěží v disciplínách TFA P
- Rozhodčí – Instruktor soutěží v disciplínách TFA Z
- Kurz NDT-16 nositelů dýchací techniky

⁵⁶ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

- Kurz vysokozdvížných plošin a automobilových žebříků
- Kurz příprava pracovníků kontroly a interního auditu a jeho změna
- Kurz jeřábníků a vazačů HZS ČR
- Obsluha programového balíků SEOD HZS
- Neodkladná zdravotnická péče
- Instruktor obsluhy CCS-COBRA
- Speciální jazyková příprava 112 – A
- Speciální jazyková příprava 112 – B⁵⁷

14.5 Doplnkové kurzy

Jsou zaměřené na doplnění nezbytných znalostí, dovedností a návyků potřebných pro výkon činností. V těchto kurzech studující nezískává odbornou způsobilost ani specializaci. Příprava na vykonání služební zkoušky probíhá v souladu a právními předpisy a interními akty řízení HZS ČR. Výše uvedený systém vzdělávání příslušníků HZS ČR je koordinován, organizován a metodicky řízen oddělením vzdělávání.

14.5.1 Doplnkové kurzy pro příslušníky HZS ČR

- Doplnkový kurz 1 – Kontrolní činnost
- Doplnkový kurz 2 – Stavební prevence
- Doplnkový kurz 3 – Vyšetřování požárů
- Doplnkový kurz 4 – Preventivně výchovná činnost
- Doplnkový kurz 5 – Krizové řízení a ochrana obyvatelstva
- Příprava pro pracovníky vrcholového managementu na úseku operativně taktickém
- Příprava pro pracovníky vrcholového managementu na úseku prevence
- Doplnkový kurz ochrana obyvatelstva a plánování
- Doplnkový kurz prevence
- Rozhodčí soutěží vy vyprošťování osob z havarovaných vozidel
- Dokumentace při vyšetřování požárů
- Speciální jazyková příprava 112 – A
- Speciální jazyková příprava 112 – B⁵⁸

⁵⁷ HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Specializační kurzy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/prehled-ucebnich-osnov-specializacnich-kurzu>>

14.6 Vzdělávání zaměstnanců HZS ČR a ostatních cílových skupin (JSDHO)

Vzdělávání zaměstnanců se řídí podle pravidel vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech vydaných v příloze usnesení vlády č. 1542 z roku 2005, která stanoví obsah vzdělávání zaměstnanců tak, aby odpovídal potřebám celé státní správy v České republice. Úkolem tohoto vzdělávání je zajistit kvalifikaci, která bude univerzální a bude využitelná ve všech resortech.

Vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech je organizováno jak pro zaměstnance, tak i pro příslušníky HZS ČR, podle pravidel vzdělávání, která spolupracuje s personálním odborem MV a s externími dodavateli. Toto vzdělávání je zaměřeno na specifické potřeby příslušníků a zaměstnanců HZS ČR a týká se zejména jazykové přípravy, počítačové gramotnosti, právní, finanční, mzdové, daňové problematiky oblasti mediální komunikace.⁵⁹

Do působnosti Ministerstva vnitra spadá povinnost řídit odbornou přípravu příslušníků jednotek požární ochrany. Toto vzdělávání zahrnuje organizaci odborné přípravy pro zaměstnance podniků HZS, velitele, strojníky a techniky speciálních služeb ostatních jednotek požární ochrany. Toto vzdělávání musí být v souladu s § 72 odst. 1 zákona o požární ochraně, své funkce mohou vykonávat pouze s požadovanou odbornou způsobilostí.

Každý člen JSDHO se musí zúčastnit základní odborné přípravy nejméně v rozsahu 40 vyučovacích hodin do jednoho roku od zařazení do JSDHO. Členové dobrovolných jednotek PO, kteří dobrovolně vykonávají službu v jednotce, jsou povinni se zúčastňovat pravidelné odborné přípravy. Tyto odborné přípravy organizují velitelé dobrovolných jednotek PO. Pravidelná odborná příprava probíhá v kalendářním roce v minimálním rozsahu 40 hodin.

Hasičský záchranný sbor ČR na základě právních předpisů zabezpečuje vzdělávání mimoresortních subjektů s působností v oblasti IZS, ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Tuto činnost řeší zpravidla samostatně koncepce zpracované příslušnými útvary MV-GR-HZS ČR.

- Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení

⁵⁸ HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Doplnkové kurzy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/prehled-ucebnich-osnov-doplnekovych-kurzu>>

⁵⁹ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

- Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020
- Koncepce požární prevence v České republice⁶⁰

15 Výzkumná část

System vzdělávání musí být nastaven tak, aby příslušníkům a zaměstnancům HZS ČR již od začátku jejich kariéry v HZS ČR poskytoval nezbytnou odbornou přípravu k získání a udržování odborných znalostí. Tento systém by měl sloužit pro dlouhodobý výkon služby. Na tyto všeobecné informace, které příslušník získá na začátku, naváže odborná příprava se zaměřením na profilaci příslušníků a zaměstnanců HZS ČR dle jejich zařazení, případně specializace pro výkon speciálních činností, u členů JSDHO je pak odborná příprava rozdělena na získání odborné způsobilosti a prodloužení odborné způsobilosti.

Cílem výzkumu je nalézt odpověď na otázku, zda je systém vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO kvantitativně a kvalitativně dostatečný, případně v jakých oblastech je nutné tento systém zdokonalit a jaká témata doplnit. Ke zjištění těchto skutečností byl použit dotazníkový průzkum mezi příslušníky HZS ČR a členy JSDHO. Celkem bylo rozdáno 140 dotazníků, z toho bylo zařazeno 119.

Tabulka č. 1 - Přehled počtu distribuovaných a vrácených dotazníků.⁶¹

Celkem rozdáno dotazníků	140	100 %
Nevrátilo se celkem	11	8 %
Návratnost celkem	129	92 %
Počet vrácených dotazníků	129	100 %
Vyřazeno celkem z důvodu nekompletnosti	10	8 %
Kompletně vyplněných dotazníků	119	92 %
Celkem zařazeno	119	100%

⁶⁰ HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>

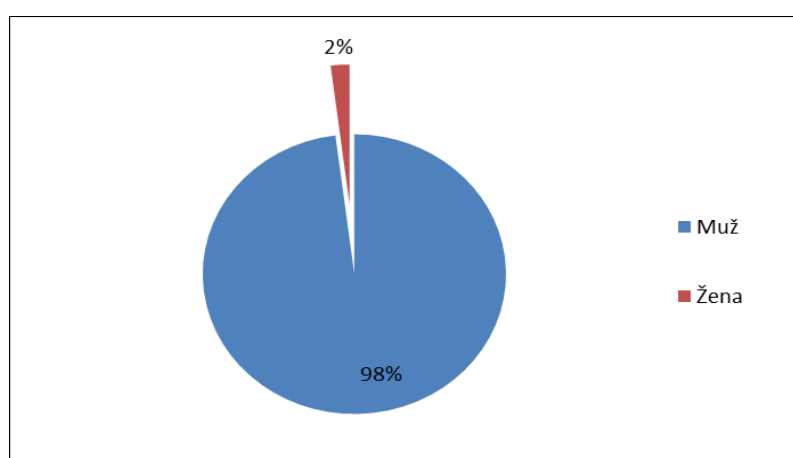
⁶¹ *Vlastní průzkum*

Otázka č. 1: Jaké je vaše pohlaví?

Tabulka č. 2 – Pohlaví respondentů⁶²

Pohlaví	Počet respondentů
Muž	116
Žena	3

Graf č. 1 – Pohlaví respondentů⁶³

Na dotazník odpovědělo 116 mužů, což tvoří 98 % a 3 ženy, to jsou 2%. Poměr mužů a žen odpovídá genderovému poměru ve skupině výjezdových jednotek PO.

Otázka č. 2: Jaký je váš věk?

Tabulka č. 3 – Věk respondentů⁶⁴

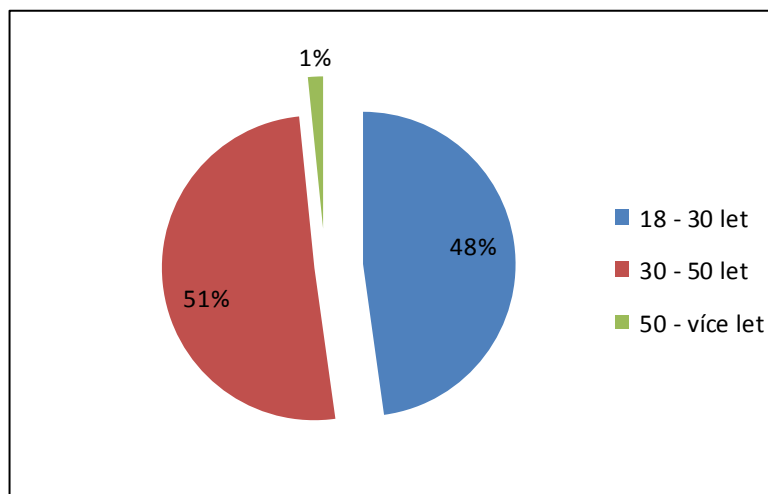
Věk	Počet respondentů
18 – 30 let	57
30 – 50 let	59
50 – více let	2

⁶² Vlastní průzkum

⁶³ Vlastní průzkum

⁶⁴ Vlastní průzkum

Graf č. 2 – Věk respondentů⁶⁵

Na dotazník, jak je vidět v tabulce i grafu, odpovídali lidé ze všech věkových kategorií. A to od věku od 18 let až po lidi starší 50 let. Převážná většina respondentů je ve věkových skupinách 18 – 30 a 30 – 50 let.

Otázka č. 3: Jste příslušníkem HZS ČR nebo členem JSDHO?

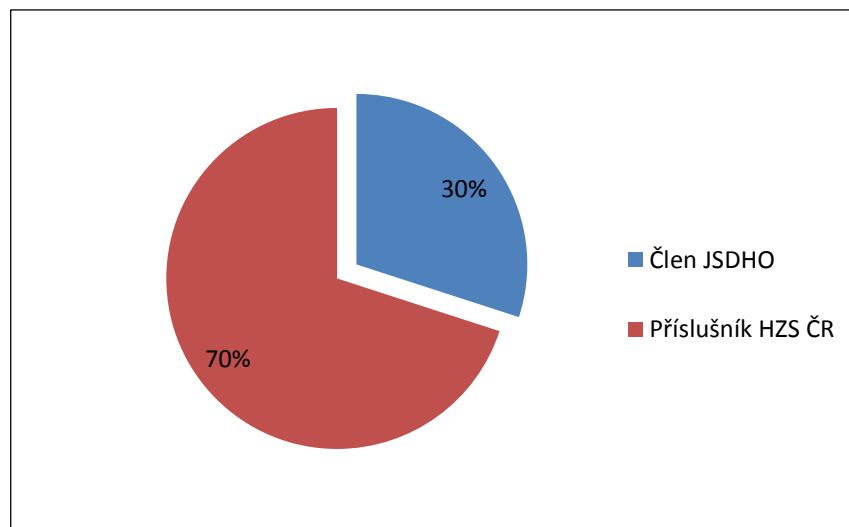
Tabulka č. 4 - Příslušník HZS ČR nebo člen JSDHO⁶⁶

Příslušníci / Členové	Počet respondentů
Příslušníci HZS	83
Členové JSDHO	36

⁶⁵ *Vlastní průzkum*

⁶⁶ *Vlastní průzkum*

Graf č. 3 - Příslušník HZS ČR nebo člen JSDHO⁶⁷

Celkem odpovědělo 83 příslušníků HZS ČR a 36 členů JSDHO. Dotazníkový průzkum byl proveden na územním odboru České Budějovice.

Otázka č. 4: Délka služebního poměru u HZS ČR nebo členství v JSDHO?

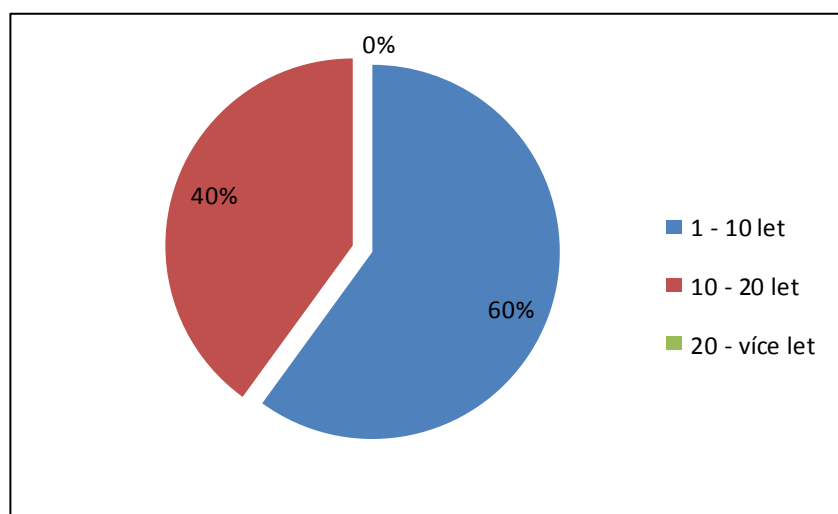
Tabulka č. 5 - Délka služebního poměru u HZS ČR nebo členství v JSDHO⁶⁸

Délka služebního poměru	Počet respondentů
1 – 10 let	71
10 – 20 let	48
20 – více let	0

⁶⁷ Vlastní průzkum

⁶⁸ Vlastní průzkum

Graf č. 4 - Délka služebního poměru u HZS ČR nebo členství v JSDHO⁶⁹

Nejvíce respondentů je ve skupině příslušníků nebo členů, kteří vykonávají činnost v jednotce do 10 let, což odpovídá skutečnému stavu v jednotkách PO.

Otázka č. 5: Jaká je vaše služební činnost u jednotky HZS ČR nebo funkce u JSDHO?

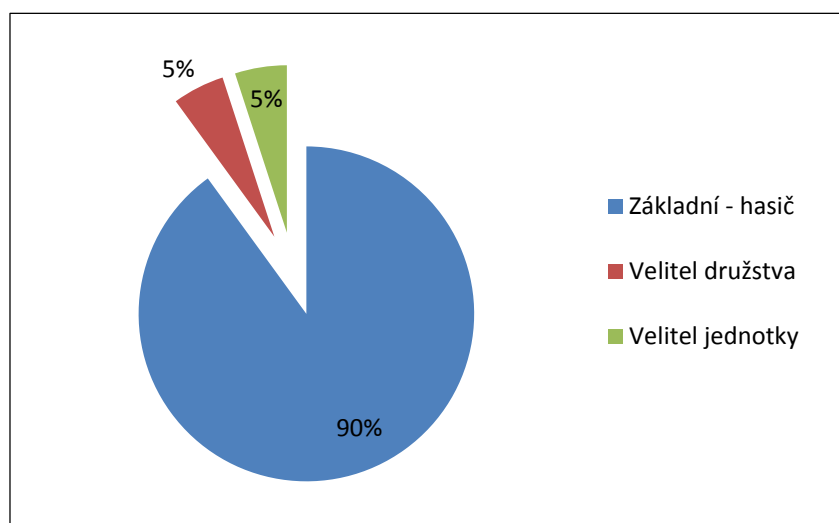
Tabulka č. 6 - Služební činnost u jednotky HZS ČR nebo funkce u JSDHO?⁷⁰

Služební činnost / Funkce	Počet respondentů
Základní - hasič	107
Velitel družstva	6
Velitel jednotky	6

⁶⁹ Vlastní průzkum

⁷⁰ Vlastní průzkum

Graf č. 5 – Služební činnost u jednotky HZS ČR nebo funkce u JSDHO⁷¹

Nejvíce respondentů vykonává základní činnosti v jednotkách, jedná se o cílovou skupinu, pro kterou je systém vzdělávání určen.

Otázka č. 6: Jaké jsou základní složky IZS?

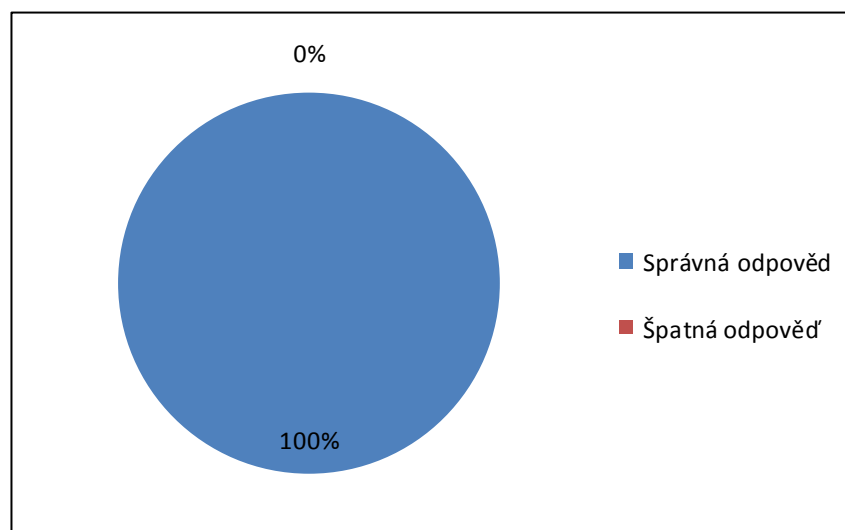
Tabulka č. 7 – Jaké jsou základní složky IZS – správná, špatná odpověď⁷²

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	119
Špatná odpověď	0

⁷¹ Vlastní průzkum

⁷² Vlastní průzkum

Graf č. 6 - Základní složky IZS⁷³

Na otázku jaké jsou základní složky IZS správně odpovědělo 100 % respondentů, z čehož vyplývá, že úroveň základních znalostí o systému IZS je výborná.

Otázka č. 7: Který zákon zřizuje a upravuje působnost HZS ČR?

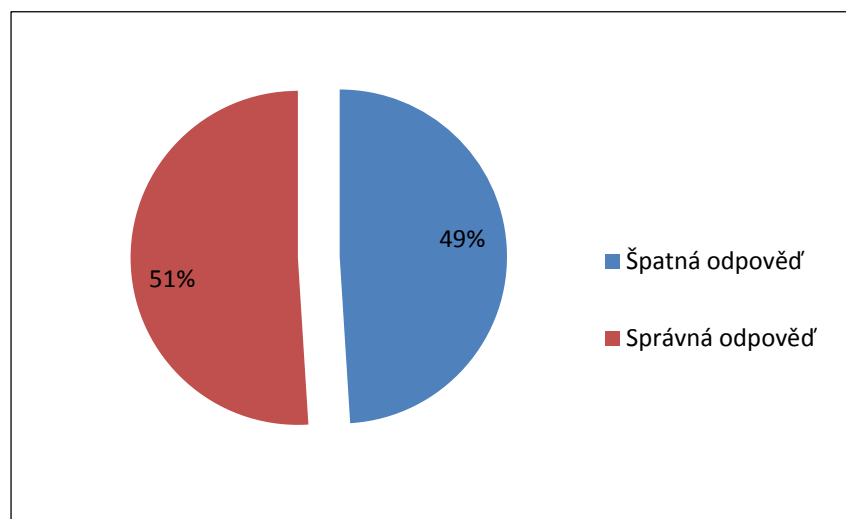
Tabulka č. 8 – Zákon o působnosti HZS ČR – správná, špatná odpověď⁷⁴

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	61
Špatná odpověď	58

⁷³ Vlastní průzkum

⁷⁴ Vlastní průzkum

Graf č. 7 – Zákon o působnosti HZS ČR⁷⁵

Na tuto otázku odpověděla správně přibližně polovina dotazovaných respondentů tedy 51 %, pravděpodobně z důvodu novelizace tohoto zákona, která v době průzkumu byla nově publikována.

Otázka č. 8: Kdo zřizuje JPO?

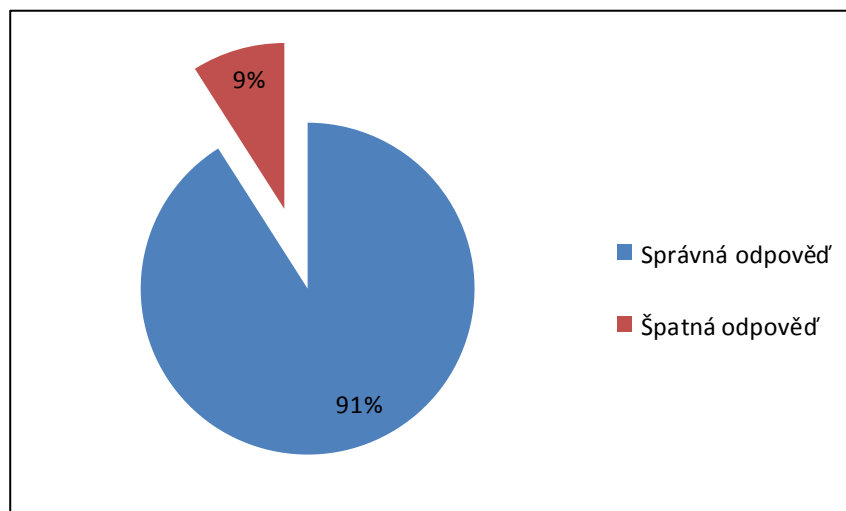
Tabulka č. 9 – Zřizování JPO – správná, špatná odpověď⁷⁶

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	108
Špatná odpověď	11

⁷⁵ Vlastní průzkum

⁷⁶ Vlastní průzkum

Graf č. 8 – Zřizování JPO⁷⁷

Z dosažených výsledků je zřejmé, že základní znalosti o zřizovateli JPO jsou velmi dobré. Správně odpovědělo 108 respondentů, což je 91 %. Špatná odpověď byla pouze u 9 % dotazovaných.

Otázka č. 9: Vyjmenujte orgány krizového řízení?

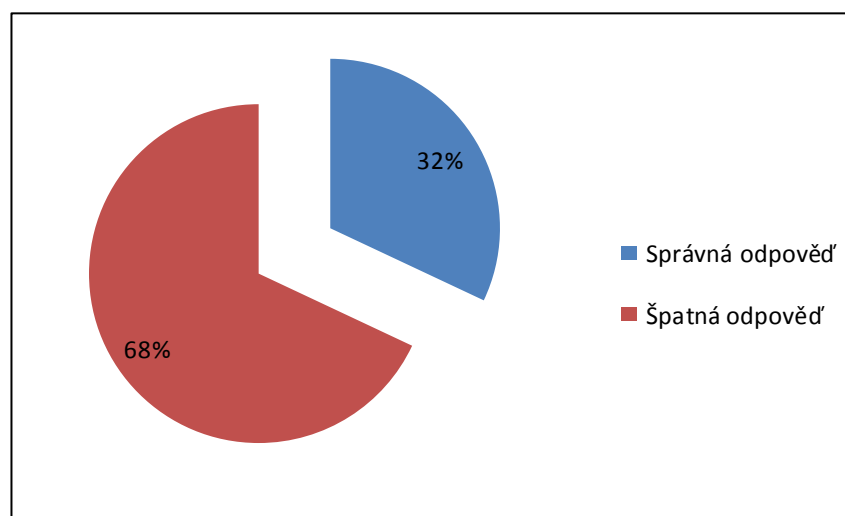
Tabulka č. 10 – Orgány krizového řízení – správná, špatná odpověď⁷⁸

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	38
Špatná odpověď	81

⁷⁷ Vlastní průzkum

⁷⁸ Vlastní průzkum

Graf č. 9 – Orgány krizového řízení.⁷⁹

Při průzkumu oblastí, které přímo nesouvisí se základní zásahovou činností jednotek, je četnost správných odpovědí nízká. Dá se předpokládat, že se může jednat o téma, které je třeba doplnit v odborné přípravě.

Otázka č. 10: Jaké znáte krizové stavy?

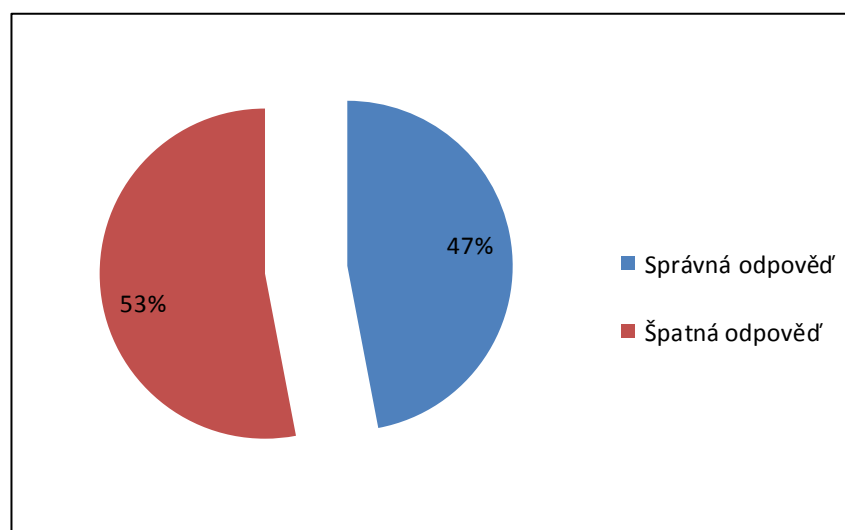
Tabulka č. 11 – Krizové stavy – správná, špatná odpověď⁸⁰

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	56
Špatná odpověď	63

⁷⁹ Vlastní průzkum

⁸⁰ Vlastní průzkum

Graf č. 10 – Krizové stavy⁸¹

Poměr správných odpovědí ke špatným je obdobný jako u předchozí otázky. Na otázku, jaké jsou krizové stavy, odpovědělo správně 47 % dotazovaných a špatně 53 %.

Otázka č. 11: Jaké jsou úrovně koordinace IZS při provádění záchranných a likvidačních prací?

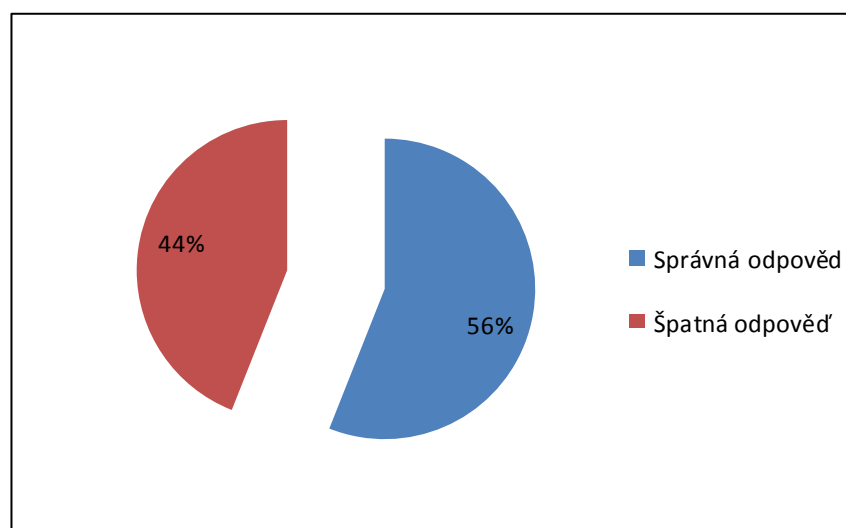
Tabulka č. 12 – Úrovně koordinace IZS⁸²

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	67
Špatná odpověď	52

⁸¹ Vlastní průzkum

⁸² Vlastní průzkum

Graf č. 11 – Úrovně koordinace IZS⁸³

Na tuto otázku odpovědělo správně 56 % dotazovaných, z toho vyplývá, že by se systém vzdělávání měl zaměřit na rozšíření znalostí v rámci úrovně koordinace IZS.

Otázka č. 12: Kdo velí při zásahu IZS?

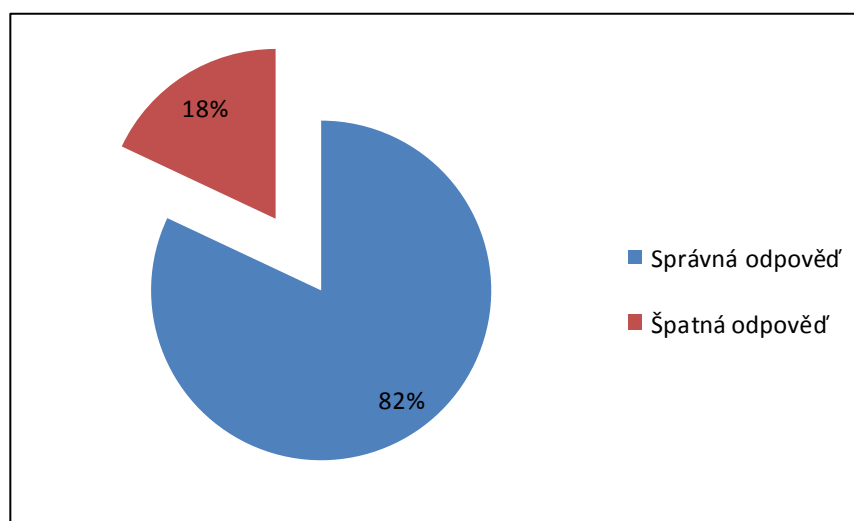
Tabulka č. 13 – Velení při zásahu IZS – správná, špatná odpověď⁸⁴

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	98
Špatná odpověď	21

⁸³ *Vlastní průzkum*

⁸⁴ *Vlastní průzkum*

Graf č. 12 – Velení při zásahu IZS⁸⁵

Na otázku, kdo velí při zásahu IZS odpovědělo správně 82 % respondentů, z toho vyplývá, že úroveň znalostí příslušníků HZS ČR a členů JSDHO je v této oblasti vysoká.

Otázka č. 13: Kdo organizuje odbornou přípravu JSDHO v oblasti krizového řízení a řešení mimořádných událostí?

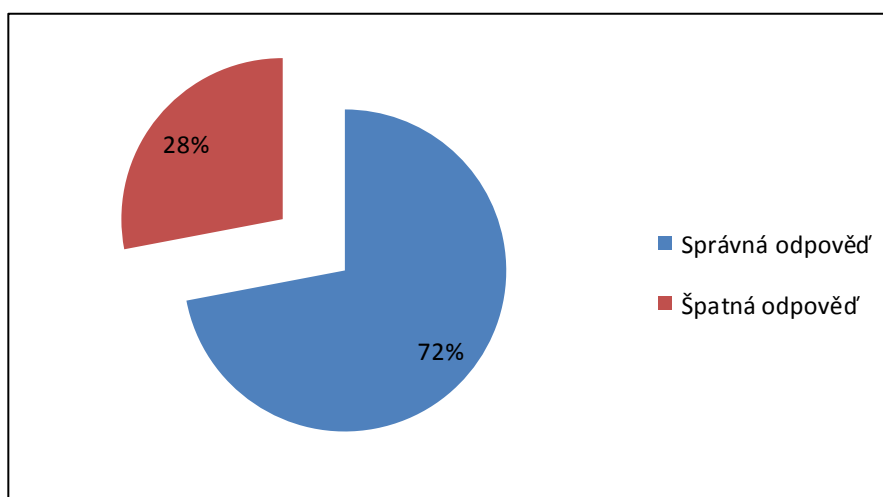
Tabulka č. 14 - Organizace odborné přípravy JSDHO v oblasti krizového řízení při řešení mimořádných událostí – správná, špatná odpověď⁸⁶

Odpověď	Počet respondentů
Správná odpověď	85
Špatná odpověď	34

⁸⁵ *Vlastní průzkum*

⁸⁶ *Vlastní průzkum*

Graf č. 13 – Organizace odborné přípravy JSDHO ⁸⁷

Převažující počet správných odpovědí, které činí 72%, svědčí o kvantitativní i kvalitativní změně směrem k odborné přípravě dobrovolných jednotek.

Otázka č. 14: Je organizace odborné přípravy příslušníků HZS ČR nebo členů JSDHO dostačující?

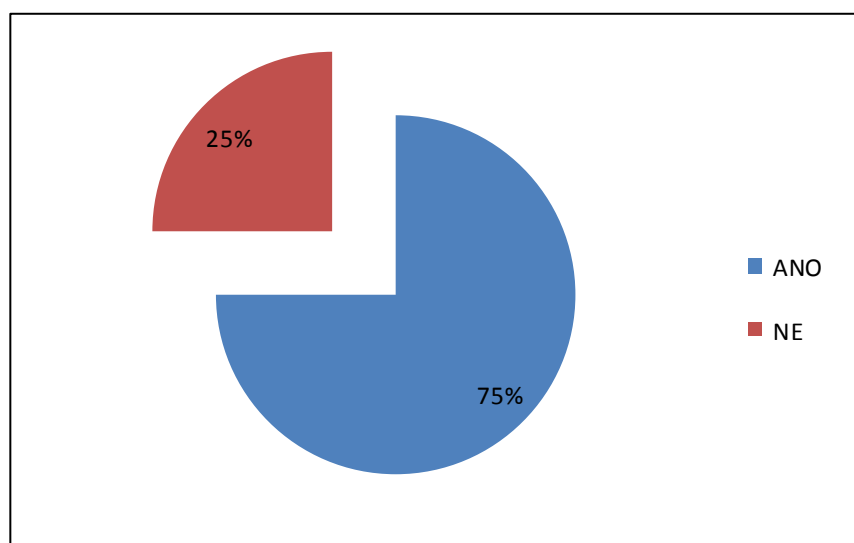
Tabulka č. 15 - Dostačující odborná příprava příslušníků HZS ČR a členů JSDHO – ANO/NE⁸⁸

Odpověď	Počet respondentů
ANO	89
NE	30

⁸⁷ *Vlastní průzkum*

⁸⁸ *Vlastní průzkum*

Graf č. 14 - Dostačující odborná příprava příslušníků HZS ČR / členů JSDHO⁸⁹

Na otázku, zda je odborná příprava dostačující, odpovědělo 75 % respondentů ano a 25 % ne. Z grafu je viditelné, že počet hodin i kvalita témat odborné přípravy vyhovuje více jak polovině dotazovaných.

Otázka č. 15: Otevřená otázka: Kolik hodin ročně by měla obsahovat odborná příprava pro JPO v oblasti krizového řízení?

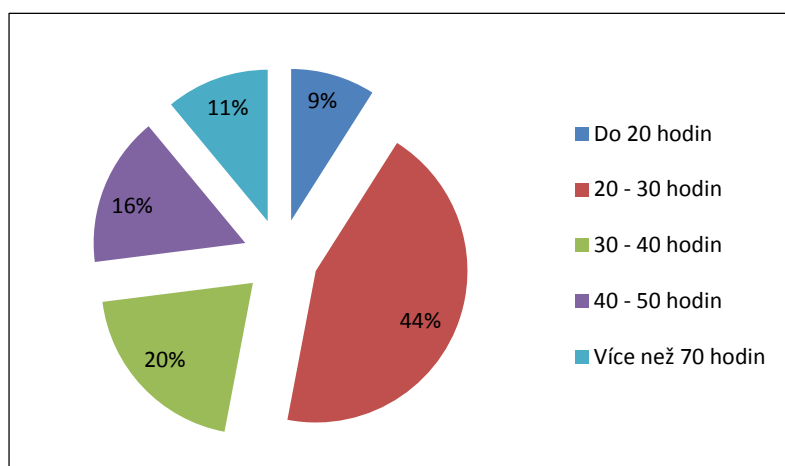
Tabulka č. 16 – Počet hodin odborné přípravy (ročně)⁹⁰

Počet hodin	Počet respondentů
Do 20 hodin	11
20 – 30 hodin	53
30 – 40 hodin	24
40 – 50 hodin	19
Více než 70 hodin	12

⁸⁹ Vlastní průzkum

⁹⁰ Vlastní průzkum

Graf č. 15 – Počet hodin odborné přípravy (ročně)⁹¹

V současné době pravidelná odborná příprava ve vztahu ke krizovému řízení zahrnuje podle osnov jednotlivých kurzů přibližně 15 – 20 hodin. Největší skupina, která činí 44 % respondentů, by požadovala mírné zvýšení počtu hodin odborné přípravy se zaměřením na krizové řízení.

Otázka č. 16: Otevřená otázka: Vyjmenujte typové činnosti složek IZS při společném zásahu?

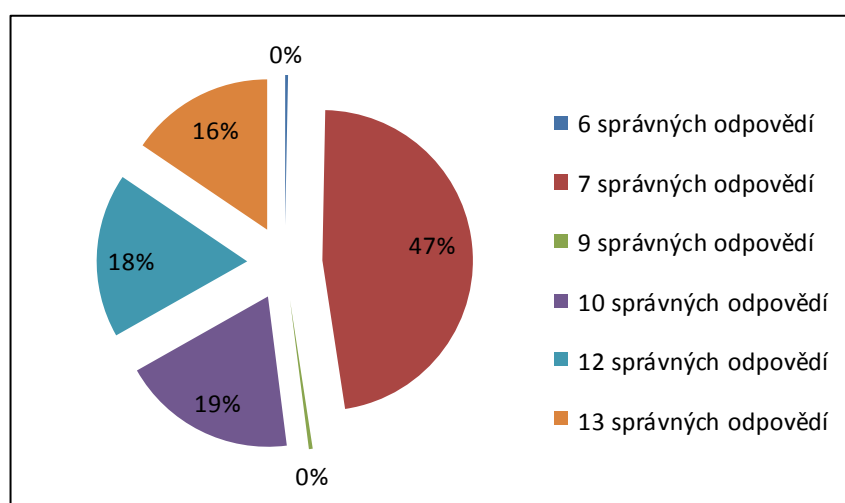
Tabulka č. 17 – Typové činnosti složek IZS⁹²

Správné odpovědi	Počet respondentů
6 správných odpovědí	4
7 správných odpovědí	55
9 správných odpovědí	5
10 správných odpovědí	22
12 správných odpovědí	20
13 správných odpovědí	18

⁹¹ Vlastní průzkum

⁹² Vlastní průzkum

Graf č. 16 – Typové činnosti složek IZS při společném zásahu⁹³

Nejvíce respondentů uvedlo 7 správných odpovědí z celkových 15. Z toho vyplývá, že systém vzdělávání JPO by se měl zaměřit na toto téma, které se týká typových činností složek IZS.

Otázka č. 17: Otevřená otázka: Jaké formy vzdělávání jsou lektory využívány?

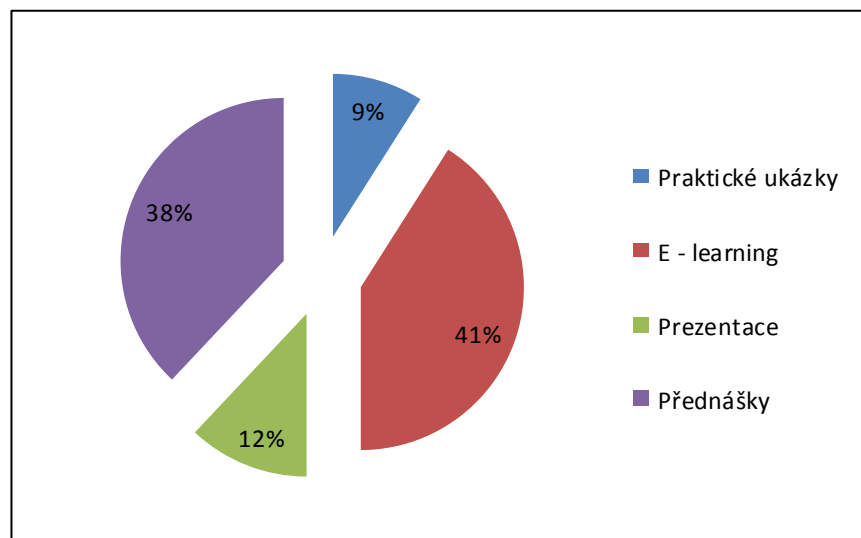
Tabulka č. 18 – Formy vzdělávání, které lektori využívají⁹⁴

Formy vzdělávání	Počet respondentů
Praktické ukázky	11
E – learning	49
Prezentace	14
Přednášky	45

⁹³ Vlastní průzkum

⁹⁴ Vlastní průzkum

Graf č. 17- Využitelné formy vzdělávání⁹⁵

Z dotazníkového šetření vyplývá, že mezi nejrozšířenější formy vzdělávání využívané lektory patří: e – learning a přednášky lektorů. Praktické ukázky a prezentace jsou méně oblíbené.

Otázka č. 18: Otevřená otázka: Co byste rádi ve vzdělávání změnili, jaké formy vzdělávání preferujete, nebo do systému byste zavedli?

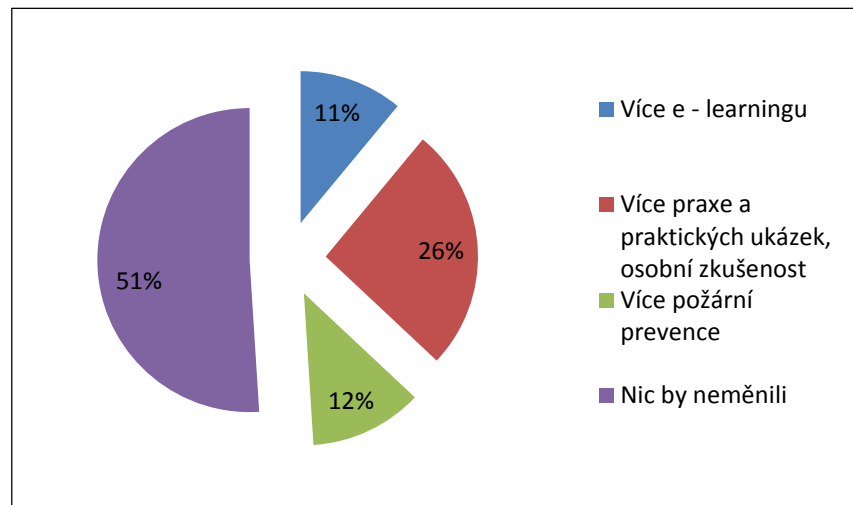
Tabulka č. 19 - Změna ve vzdělávání / jaké formy vzdělávání preferujete, co byste do systému zavedli.⁹⁶

Formy vzdělávání / Změny	Počet respondentů
Více e –learningu	13
Více praxe a praktických ukázek, osobní zkušenost	31
Doplnění tématu teroristické útoky	15
Nic by neměnili	60

⁹⁵ Vlastní průzkum

⁹⁶ Vlastní průzkum

Graf č. 18 - Změna ve vzdělávání / preferované formy vzdělávání⁹⁷

Z průzkumu je značně viditelné, že většině respondentů systém vzdělávání vyhovuje. Největší zájem je o změnu směrem k větší míře praktických ukázek, osobních zkušeností a praxe.

16 SWOT analýza

SWOT analýzu autorka vytvořila na základě analýzy odborné literatury, platné legislativy a dotazníkového šetření. A na jejím základě navrhuje opatření v systému vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO.⁹⁸

Silné stránky

- fungující systém kurzů k získání odborné způsobilosti a prodloužení platnosti o odborné způsobilosti
- možnost specializačních a doplňkových kurzů
- profesionální lektorský tým s praktickými pedagogickými zkušenostmi
- externí tým lektorů z praktického výkonu služby
- kvalitní vybavení vzdělávacích zařízení (technické prostředky, didaktické pomůcky)
- kvalitní sociální zázemí pro účastníky kurzů
- specializace vzdělávacích zařízení a jejich rozmístění

⁹⁷ Vlastní průzkum

⁹⁸ Vlastní průzkum

Slabé stránky

- nedostatečný počet hodin a přípravy na téma teroristické útoky
- nedostatečný počet hodin odborné přípravy na téma krizového řízení
- nedostatečné znalosti v oblasti typových činností
- nedostatečné znalosti systému orgánů krizového řízení
- nedostatečný počet hodin v oblasti praktického výcviku

Příležitosti

- zvyšování úrovně lektorů na všech stupních
- zapojení příslušníků z přímého výkonu služby do lektorské činnosti
- zapojení e-learningu do systému vzdělávání jednotek PO
- nahrazení počtu hodin odborné přípravy JSDHO ve školicích střediscích e-learningem
- menší zátěž pro zaměstnavatele členů JSDHO
- menší refundace mezd členů JSDHO

Hrozby

- nedostatek finančních prostředků v oblasti vzdělávání pro příslušníky HZS ČR a členy JSDHO
- zvýšení hrozby mimořádných událostí s novými druhy rizik
- nedostatek hodin odborné přípravy na téma teroristické útoky
- nízká informovanost příslušníků HZS ČR a členů JSDHO o možnosti vzdělávání⁹⁹

⁹⁹ *Vlastní průzkum*

Závěr

Na základě zjištěných skutečností lze obecně říci, že systém vzdělávání příslušníků HZS ČR a členů JSDHO odpovídá potřebám zvýšení úrovně vzdělanosti v oboru. Počet hodin odborné přípravy, kvalita lektorů, vybavení, zázemí a úroveň vzdělávacích zařízení je na velmi dobré úrovni. Také systém náhrady fyzických hodin v kurzech e-learningem umožnil větší účast členů JSDHO na pravidelné odborné přípravě, neboť nezatěžuje jejich zaměstnavatele.

System vzdělávání má však i slabé stránky. Zejména tematické zaměření neodpovídá současným potřebám v souvislosti s nástupem terorismu na území evropských států. Jak vyplývá z dotazníkového šetření a následné swot analýzy je nutné zařadit více hodin v oblasti krizového řízení, zejména pak se zaměřením na likvidaci mimořádných událostí spojených s teroristickými útoky, aktivním střelcem a události s vysokým počtem zraněných osob. Část materiálů je již zpracována, například typová činnost AMOK, ale ta se zatím nedostala do podvědomí školených příslušníků HZS ČR a členů JSDHO.

Závěrem autorka doporučuje zvýšení počtu hodin odborné přípravy o 5 – 10 hodin se zaměřením na téma krizové řízení, teroristické útoky a typové činnosti složek IZS.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- 1) HANUŠKA, Z., *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany*. 1. vyd. Frýdek-Místek: Tiskárna Klenwächter, 2009. 245s. ISBN 978-80-7385-069-2.
- 2) HANUŠKA, Z. *Komentovaný zákon o požární ochraně a předpisy související*. 1.vyd.Praha: Codex 1997.156s. ISBN 80-85963-26-4.
- 3) KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s. 2015. 129s. ISBN 978-80-87472-97-2.
- 4) KOLEKTIV AUTORŮ. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2009 s výhledem do roku 2030*. 1.vyd.Praha: MV- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 2014. 75s. ISBN 978-80-86466-50-7.
- 5) KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana obyvatelstva*. 1.vyd.Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě. 2005. 140s. ISBN 80-86634-70-1.
- 6) KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. 2.vyd. Praha: Nakladatelství Armex Publishing s.r.o. 2006. 119s. ISBN 80-86795-35-7.
- 7) RICHTER, M. *Výkladový slovník krizového řízení*.1.vyd.Praha: MV- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 2010. 164s. ISBN 978-80-86640-54-9.
- 8) SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. 1.vyd.Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 2010. 44s. ISBN 978-80-86640-59-4.
- 9) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), 2007. 157s. ISBN 978-80-7385-007-4.
- 10) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. *Právní rámec krizového managementu: Management záchranných prací*. 1.vyd. Frýdek-Místek: Tiskárna Klenwächter, 2005. 97s. ISBN 80-86634-55-8.

- 11) REKTOŘÍK, J., a kol. Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe. Praha: Ekopress, 2004. 249s. ISBN 80-86119-83-1.

Zahraníční literatura

- 1) CAIS, L., LEŠKO, M., SKÁCEL, M. *Integrovaný záchranný systém*. 1.vyd.Košice: Vysoká škola bezpečnostního manažerstva 2011.79s. ISBN 980-80-89282-67-8.

Elektronické zdroje

- 1) HZS ČR. Typové činnosti IZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>.
- 2) HZS ČR. Integrovaný záchranný systém. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>>.
- 3) HZS ČR. Zákony. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranný-sbor-cr-působnost-a-ukoly.aspx>>.
- 4) HZS ČR. Základní poslání a služební slib. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranný-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>>.
- 5) HZS ČR. Jednotky PO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.
- 6) HZS ČR. Systém jednotek PO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
- 7) HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Pravidelná odborná příprava JPO. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>>.
- 8) POLICIE ČR. Hlavní úkoly policie. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.
- 9) MV ČR. Krizová situace. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-krizova-situace.aspx>>.

- 10) HZS ČR. Systém krizového řízení. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-system-krizoveho-rizeni-system-krizoveho-rizeni.aspx>>.
- 11) HZS ČR. Krizové stavy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>>.
- 12) HZS ČR. Koncepce vzdělávání HZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-vzdelavani-hzs-pdf.aspx>>.
- 13) HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Specializační kurzy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/prehled-ucebnich-osnov-specializacnich-kurzu>>.
- 14) HASIČI VZDĚLÁVÁNÍ. Doplnkové kurzy. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/prehled-ucebnich-osnov-doplnekovych-kurzu>>.
- 15) ŠKOLENÍ IZS. Integrovaný záchranný systém. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.oshnachod.cz/Skoleni/IZS.pdf>>.
- 16) Velení v rámci IZS. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <www.hzscr.cz/soubor/1-1-08-organizace-a-rizeni-zasahu-doc.aspx>.

Legislativní dokumenty

- 1) ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 273/2008 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.
- 2) ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 320/2015 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>>.
- 3) ČESKO. ZÁKON PRO LIDI. Předpis č. 374/2011 Sb. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374#p3>>.

Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf č. 1 – Pohlaví respondentů	s. 44
Graf č. 2 – Věk respondentů	s. 45
Graf č. 3 – Příslušník HZS ČR nebo člen JSDHO	s. 46
Graf č. 4 – Délka služebního poměru u HZS ČR nebo členství v JSDHO	s. 47
Graf č. 5 – Služební činnost u jednotky HZS ČR nebo funkce u JSDHO	s. 48
Graf č. 6 – Základní složky IZS	s. 49
Graf č. 7 – Zákon o HZS ČR	s. 50
Graf č. 8 – Zřizování JPO	s. 51
Graf č. 9 – Orgány krizového řízení	s. 52
Graf č. 10 – Krizové stavy	s. 53
Graf č. 11 – Úrovně koordinace IZS	s. 54
Graf č. 12 – Velení při zásahu IZS	s. 55
Graf č. 13 – Organizace odborné přípravy JSDHO	s. 56
Graf č. 14 – Dostačující odborná příprava příslušníků HZS ČR/ členů JSDHO	s. 57
Graf č. 15 – Počet hodin odborné přípravy (ročně)	s. 58
Graf č. 16 – Typové činnosti IZS při společném zásahu	s. 59
Graf č. 17 – Využitelné formy vzdělávání	s. 60
Graf č. 18 - Změna systému vzdělávání / preferované formy vzdělávání	s. 61

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Přehled počtu distribuovaných a vrácených dotazníků	s. 44
Tabulka č. 2 - Pohlaví respondentů	s. 44
Tabulka č. 3 - Věk respondentů	s. 45
Tabulka č. 4 - Příslušník HZS ČR nebo člen JSDHO	s. 46
Tabulka č. 5 - Délka služebního poměru u HZS ČR nebo členství v JSDHO	s. 46
Tabulka č. 6- Služební činnost u jednotky HZS ČR nebo funkce u JSDHO	s. 47
Tabulka č. 7 – Jaké jsou základní složky IZS – správná, špatná odpověď	s. 48
Tabulka č. 8 – Zákon o působnosti HZS ČR – správná, špatná odpověď	s. 49
Tabulka č. 9 – Zřizování JPO – správná, špatná odpověď	s. 50
Tabulka č. 10 – Orgány krizového řízení – správná, špatná odpověď	s. 51
Tabulka č. 11 – Krizové stavy – správná, špatná odpověď	s. 52
Tabulka č. 12 - Úrovně koordinace složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací – správná, špatná odpověď	s. 53
Tabulka č. 13 – Velení při zásahu IZS – správná, špatná odpověď	s. 54
Tabulka č. 14 – Organizace odborné přípravy JSDHO v oblasti krizového řízení při řešení mimořádných událostí – správná, špatná odpověď	s. 55
Tabulka č. 15 – Dostačující odborná příprava příslušníků HZS ČR a členů JSDHO ANO/NE	s. 56
Tabulka č. 16 – Počet hodin odborné přípravy (ročně)	s. 57
Tabulka č. 17 – Typové činnosti složek IZS	s. 58
Tabulka č. 18 – Formy vzdělávání, které lektoři využívají	s. 59
Tabulka č. 19 – Změna ve vzdělávání / jaké formy vzdělávání preferujete, co byste do systému zavedli.	s. 60

Seznam zkratk

GŘ	Generální ředitelství
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
JSDHO	Jednotky sdružení dobrovolných hasičů obcí
KŘ	Krizové řízení
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
ORP	Orgány obce s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky
STČ	Soubor typových činností
ZÚ – HZS ČR	Záchranný útvar – hasičského záchranného sboru České republiky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vzor dotazníkového šetření¹⁰⁰

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Polívková a jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií, o.p.s. v Českých Budějovicích. Obracím se na Vás se žádostí o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce, ve které se zabývám vzděláváním základních složek IZS v oblasti krizového řízení. Dotazník je zaměřen na zjištění znalostí v oblasti integrovaného záchranného systému, je určen pro příslušníky HZS ČR a členy JSDHO.

Dotazník se skládá z uzavřených otázek **a,b,c**, ve kterých může být pouze jedna správná odpověď. Správné otázky prosím čitelně zakroužkujte. Součástí dotazníku jsou také otevřené otázky. U těchto otázek prosím o Váš subjektivní názor. Pokud jste příslušníkem HZS ČR i členem JSDHO vyplňte dotazníky 2- za každou složku samostatně. Dotazník je anonymní.

Předem Vám děkuji za Váš strávený čas a ochotu při vyplňování tohoto dotazníku.

1. Jaké je vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Jaký je váš věk?

- a) 18 – 30
- b) 30 – 50
- c) 50 a více

3. Jste příslušníkem HZS ČR nebo členem JSDHO?

- a) HZS ČR
- b) JSDHO

¹⁰⁰ Vlastní průzkum

- 4. Délka služebního poměru u Hasičského záchranného sboru ČR nebo členství v JSDHO?**
- a) 1 – 10 let
 - b) 10 – 20 let
 - c) 20 a více
- 5. Jaká je vaše služební činnost u jednotky HZS nebo funkce u JSDHO? Pokud nejste členem jednotky, otázku nevyplňujte.**
- a) základní (hasič)
 - b) velitel družstva
 - c) velitel jednotky
- 6. Jaké jsou základní složky IZS?**
- a) HZS ČR, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba ČR, Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
 - b) HZS ČR, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba ČR, Obecní/ městská policie
 - c) HZS ČR, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba ČR, Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- 7. Který zákon zřizuje a upravuje působnost HZS ČR?**
- a) Zákon č. 239/2000 Sb.
 - b) Zákon č. 320/2015 Sb.
 - c) Zákon č. 240/2000 Sb.
- 8. Kdo zřizuje JPO?**
- a) Stát, obce
 - b) Krajský úřad
 - c) Hasičský záchranný sbor ČR
- 9. Vyjmenujte orgány krizového řízení?**
- a) Vláda, ministerstva a jiné správní úřady, ČNB, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností, orgány obce
 - b) ČNB, vláda, ministerstva
 - c) Vláda, ministerstva a jiné správní úřady, orgány kraje, složky IZS, orgány obce s rozšířenou působností, orgány obce
- 10. Jaké znáte krizové stavy?**
- a) Stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav
 - b) Nouzový stav, krizový stav, válečný stav, kalamitní stav
 - c) Stav nebezpečí, stav nouze, stav ohrožení státu, kalamitní stav

11. Jaké jsou úrovně koordinace složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací?

- a) Taktická, strategická, operační
- b) Strategická, operační
- c) Taktická, strategická, ústřední

12. Kdo velí při zásahu IZS?

- a) velitel zásahu – zpravidla příslušník HZS ČR, není-li stanoveno jinak
- b) hejtman kraje nebo starosta obce, pokud je o velení požádal ředitel HZS ČR
- c) ředitel HZS ČR, Policie ČR nebo ZZS

13. Kdo organizuje odbornou přípravu JSDHO v oblasti krizového řízení a řešení mimořádných událostí.?

- a) Krajský úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností
- b) HZS ČR
- c) Ministerstvo Vnitřní

14. Je organizace odborné přípravy příslušníků HZS ČR nebo členů JSDHO dostačující?

- a) Ano
- b) Ne

15. Otevřená otázka: Kolik hodin ročně by měla obsahovat odborná příprava pro JPO v oblasti krizového řízení?

16. Otevřená otázka: Jaké jsou typové činnosti složek IZS při společném zásahu IZS?

17. Otevřená otázka: Jaké formy vzdělávání jsou lektory využívány?

18. Otevřená otázka: Co byste rádi ve vzdělávání změnili, jaké formy vzdělávání preferujete, nebo do systému byste zavedli.

Děkuji Vám za vyplnění.

Polívková Tereza

Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s. v Českých Budějovicích.